

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, syysk. 25 - Wed. Sept. 25, 1991

FINNISH AMERICAN WEEKLY

87 vuosikerta Vol. LXXXVII No. 38

50 cents

Viikingit valloittivat jälleen

BOSTON, MA - Suomi-koulun Sini Harjunmaa ja Maija Mord olivat viihdyttämässä viikinkien äskettäisen maihinnousun aikana. Lisää juhlallisuuksista sivulla 11.

Antti Lassila suurlähettilääksi Latviaan

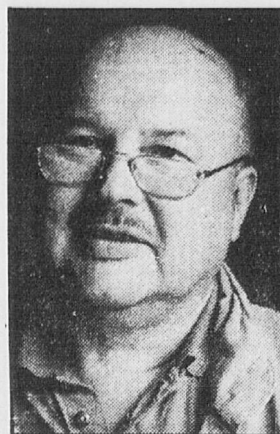
Suomen hallitus ja presidentti ovat valinneet maan suurlähettilääksi itsenäistyneisiin Baltian maihin. Yksi heistä, Latvian tuleva suurlähettiläs, on monille amerikkalais-suomalaisille tuttu entinen New Yorkin pääkonsuli **Antti Lassila**.

Suurlähettilääksi Viroon on nimitetty neuvotteleva virkamies **Jaakko Kaurinkoski**, 57. Lietuan pääkaupunkiin Vilnaan lähtee neuvotteleva virkamies **Taisto Tolvanen**, 51.

Presidentti Mauno Koivisto on pyytänyt kultakin Baltian maalta suostumusta lähettiläiden vastaanottamiseen. Lähettiläät nimitetään muutama viikon kuluessa sen jälkeen, kun vastaus agreementtipyyntöihin on tullut.

Riikaan lähtevä Antti Lassila, 59, on ollut Suomen ulkoministeriön palveluksessa 30 vuotta. Hän on kiertänyt Kölnin, Lontoon, Rooman ja Bonnin kautta pääkonsuliksi New Yorkiin, missä hän toimi vuosina 1984-89. Noina vuosina hän osallistui lukuisiin amerikkansuomalaisten järjestämiin tilaisuuksiin maan eri puolilla. Vuoden 1989 syksyllä Lassila nimitettiin suurlähettilääksi Tripoliin Libyaan.

Jaakko Kaurinkoski on taustaltaan toimittaja. Hän aloitti ulkoministeriön palveluksen lehdistöavustajana Tukholmassa 1977, oli lehdistötehtävissä Washingtonissa ja sen jälkeen pääkonsulina Leninigradissa. Tällä hetkellä Kau-

Antti Lassila

rinkoski työskentelee neuvottelevana virkamiehenä ulkoministeriön poliittisella osastolla. Hän on hoidellut käytännössä suhteiden solmimista Baltian maihin. Viro on Kaurinkosken ensimmäinen suurlähettiläspaikka.

Taisto Tolvanen palkattiin ulkoministeriöön 1967 tulkiksi, kääntämään venäjää. Hän oli mukana lukuisissa presidentti Urho Kekkosen tapaamisissa neuvostojohdon kanssa ja työskenteli pitkään Moskovan suurlähetystössä ja johti muutaman vuoden ulkoministeriön sosialististen maiden toimistoa. Nyt hän on neuvottelevana virkamiehenä odottamassa siirtoa ulkomaille.

Riikaan ja Vilnaan tulee hyvin suppea edusto, mutta Tallinnan lähetystöön Suomen hallitus aikoo lähettää toistakymmentä virkailijaa.

Hawaijilla terveimmät amerikkalaiset

MINNEAPOLIS - USA:n terveimmät ihmiset asuvat Hawaiilla ja sairaimmat Länsi-Virginiassa, mikäli tilastoihin on uskomisen. Juuri julkaistut tutkimukset perustuvat muun muassa sairaspalvelujen käyttöön sekä tupakointi- ja sairastilastoihin.

Esimerkiksi Länsi-Virginiassa on kaksinkertaisesti enemmän tupakoitsijoita kuin Utahissa, ilmenee tilastoista. Tut-

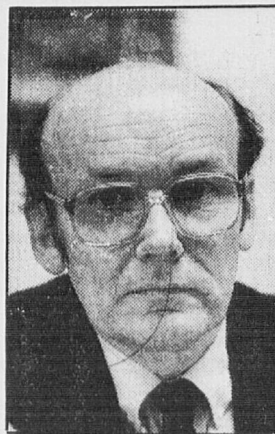
kimuksen on tehnyt Northwestern National Life Insurance Co. Tutkija David Ordos luettelee esimerkkejä:

"On kaksinkertaisesti suurempi riski kuolla auto-onnettomuudessa Arkansasissa kuin New Jerseyssä. Ja on 20 kertaa suurempi vaara kuolla väkivaltaisesti New Yorkissa kuin Pohjois-Dakotassa."

New Yorkin osavaltio sijoittui 50 rankatun osavaltion ter-

veyslistalla 32. sijalle. Tutkimuksissa käytettiin kaikkiaan 17 eri terveysalan komponenttia, joita olivat muun muassa terveyspalvelujen käyttömäärät, eri tautien ilmentymät, erilaiset elämäntyylin aspektit, koulutustaso ja liikenneonnettomuuksien tilastot. Tutkimuksessa ei huomioitu ympäristöllisiä seikkoja kuten esimerkiksi ilmansaasteita.

jatkuu sivulla 4

Jaakko Kaurinkoski

Taisto Tolvanen

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8-10

- An 80th birthday tribute for composer Erik Bergman
- Should Karelia be returned?

- Trio Finlandia coming on tour
- RAIVAAJA tribute continues

Ulkomaalainen raahataan vaikka väkisin löylyn lämpöön. Löylyä riuskasti heittävä trumpettisti Dizzie Gillespie tosin näyttää puuhasta nauttivan.

Kunnon kiuas on saunan sielu

Kaikkihan me tiedämme nämä kivettömällä "kiukailla" varustetut "saunat", joita länsinaapuri kauppa maailmalle ja väittää aidoiksi. Niissä kopeissa ei karhunkaadosta toivuta!

Saunaksi kutsutut bordellit kaikissa maailman kaupungeissa sotkevat ymmärtämättömien ulkomaalaisten päät ja hämättävät muutenkin himmeää Suomi-kuvaa. Suun-

Maailmalla kulkee saunan nimellä mitä ihmeellisimpiä virityksiä. Ruotsalaiset ovat kaupanneet Japaniin "saunoja", joissa on kokolattiamatto ja väitetään erään öljysheikin tahtoneen omaansa teräksiset lauteet. Puhumattakaan höyryävistä muovipusseista, joista jätetään pää ulos telkkarin kat- somista varten.

Mitä on tehtävissä?

Millä saadaan kossu, lumihanki ja löylykilpailut arvonsa maailmalla?

naton epätoivo valtaa mielen, kunnes savusaunan hämärissä kaikki murheet unohtuvat...

Jos ruotsalaiset vielä onnistuvat pöllimään meiltä Joulupukin, jää jäljelle vain mämmi.

Sitä ei kai kukaan huoli.

Saksalainen saunoo kello kourassa

Maailmalle levitessään on aito asia muuttunut paikoin tunnistamattomaksi, ainakin saksalainen saunominen naurattaa väkisin. Paikallinen alan yhdistys on laatinut ohjeet, joita kai myös noudatetaan yleisissä saunoissa.

Tarkkaan määrätty kahden tunnin rituaali aloitetaan peseytymällä ja kuivaamalla, sitten otetaan lämmin jalkakylpy. Lauteilla kytätään tiimalasista löylyaikaa vähintään

kahdeksan ja enintään kaksitoista minuuttia. Ensin kuuluu maata ja vasta viimeiset kaksi minuuttia saa istua. Sitten kastaudutaan kylmävesipaljuun ja hengitetään ulkoilmaa, taas kastaudutaan kylmään veteen ja lopuksi otetaan vielä yksi jalkakylpy. Halutessaan ohjelman voi toistaa muutamaan kertaan ja lopuksi maataan 20 minuuttia.

Löylyä heittävässä ja järjestystä valvomassa on koulutettu saunamestari.

Jalkakylpyjä lukuunottamatta touhu tuntuu sinänsä järkevältä, mutta kuka tahtoo saunaa kellon kanssa?

Höyrykaappi ei ole sauna

Vuonna 1977 suomalaisten aloitteesta perustettu Kansainvälinen Saunaliitto on koko olemassaolonsa ajan yrittänyt takoa oikeaa saunatiä ja pikkuhiljaa on asia alkanut mennä perille.

- Suomalainen sauna alkaa olla jo aika tunnettu, varsinkin Saksa on kova saunamaa. Tällä hetkellä suurin kiinnostus on Japanissa. 1970-luvulla jouduttiin vielä tekemään paljonkin työtä asian eteen, mutta nyt on tilanne jo parantunut.

Näin kertoo Suomen Saunaseuran toiminnanjohtaja Pirkko Valtakari. Valtakarin mukaan sauna on levinnyt maailmalle aika pitkälle omalla painollaan. Siirtolaiset ja YK-miehet rakentavat aina ensimmäiseksi saunan itselleen ja urheilijat ovat vieneet löylynottoa maailmalle jo Pariisin olympialaisista 1924. Paavo Nurmen salaisuudeksi epäiltiin aikoinaan ankaraa saunomista!

- Monet yrityksetkin vetoavat nykyisin suomalaistyyppiin aitoon saunaan mainonnassaan.

- Paljon on jouduttu kyllä oikomaan virheellistä tietoa, on yritetty tehdä selväksi, että kaikkia epämääräisiä hieromalaitoksia tai höyrykaappeja ei missään tapauksessa saa kutsua saunaksi.

jatkuu seuraavalla sivulla

Nimipäivät

Lokakuun 2 p., Valio
Lokakuun 3 p., Raimo
Lokakuun 4 p., Salla, Saija
Lokakuun 5 p., Inkeri, Inka
Lokakuun 6 p., Roine
Lokakuun 7 p., Pirkko, Pirjo,
Piritta, Birgitta
Lokakuun 8 p., Hilja

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:
USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Exchange rate

September 23, 1991

1 Finnish mark = US\$.2445

US\$ = 4.0900

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

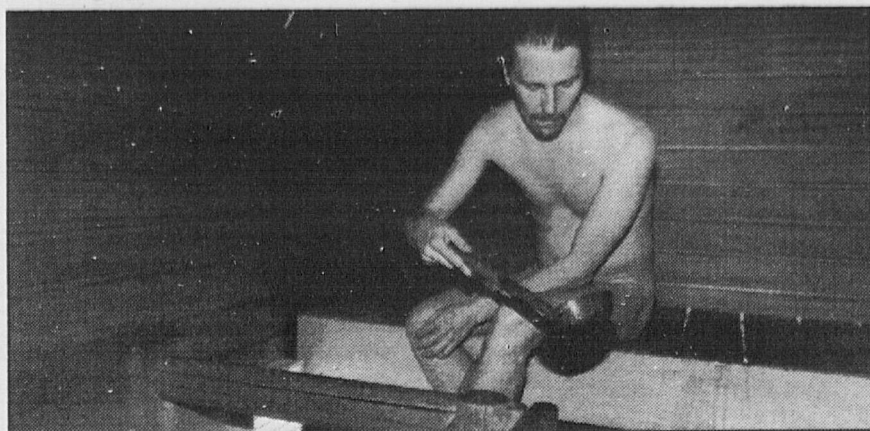
**Lahjoituksia
Raivaajalle**

TUKEMISRAHASTO 1991: Yhteensä \$3,844.00

Wäinö Kosken muistolle
Jonathan Ratila, Fitchburg, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

LÖYLY...
jatkoa edellisluvulta

Kunnon kiuas ja puinen sisustus tekevät vasta saunasta saunan.

Kaikkien suomalaisten taapaa Valtakarikin tietää tarkkaan, millainen on kunnon sauna.

- Kyllä sen täytyy puuta olla. Ja kiuas, jolle voi heittää löylyä. Vilvoittelumahdollisuus on myös oltava ja mielellään pitäisi mahtua pitkälle lauteille.

Saunaseura ei muuten kannata sen enempää kossua, lumihankea kuin löylykilpailuaakaan.

Lähetystön löylyt

Kaikissa Suomen suurlähetystöissä ei yllättäen olekaan saunaa. Lähetystöjä ei tietenkään ole luetteloitu saunojen mukaan, mutta esimerkiksi

Brysselin EY-lähetystössä ei kylpemään pääse.

Monessa Euroopan pääkaupungissa lähetystön sauna on tarkoitettu vain yksityiskäyttöön. Lähetystöjen henkilökuntakin pääsee kylpemään, jos sauna ei ole osana lähettilään virka-asuntoa. Näitä paikkoja tosin on vähän.

Entä raahataanko lähetystöjen vieraat saunaan automaattisesti ja vaikka väkisin? (Taas se Suomi-kuval)

- Voi olla, että joskus on saunaa joutunut joku joka ei hommasta tykkää. Yleensä lähetystön väki ymmärtää kylä varmistua asiasta etukäteen, kertoo ylitarkastaja Erk-

ki Hakkarainen ulkoministeriöstä.

- Esimerkiksi arabimaissa ei saunottaminen kertakaikkiaan käy. Ja sitten on olemassa henkilöitä, jotka kategorisen jyrkästi edustavat vain vaatteet päällä. Toisessa ääripäässä saunotetaan jokainen halukas.

Lähetystön saunan hinta vaihtelee valtavasti. Monesti on tilattu Suomesta määrämääräinen puutavara ja koottu sauna paikan päällä. Jos kuljetus tulisi liian kalliiksi, saatetaan koko sauna tilata paikalliselta.

Vihtoja ei Hakkarainen muista maailmalle rahdatun.

Jiri Salin
(Demari)

Peräseinäjoelle haluttaisiin Siirtolaisuusinstituutin haara

Peräseinäjoella on perusteilla siirtolaisuusmuseo. Sen yhteyteen haluttaisiin liittää Turussa sijaitsevan Siirtolaisuusinstituutin Etelä-Pohjanmaan aluekeskus.

Opetusministeriöltä on anottu aluekeskuksen perustamiseen 305,000 markkaa.

Peräseinäjoella suunnitellun vetäjiin kuuluva **Antti Kanto** kertoi, että asian puolesta on tehty vuoden verran töitä.

Peräseinäjoen viisi naapurikuntaa, "seinänaapurit", ovat ottaneet aluekeskuksen perustamisen myös omaan ohjelmaansa.

Etelä-Pohjanmaalta siirtolaisuus on lähdeyhteyksiä kuin Amerikkaan. Amerikan siirtolaisista oli vuosina 1867-1930 kuitenkin puolet Vaasan läänistä kotoisin.

Aineistot tallella talojen vintteillä

Kannon mukaan Etelä-Pohjanmaalla on vielä erittäin runsaasti aineistoa siirtolaisuusajoilta, mm. kirjeitä ja valokuvia. Ne olisi saatava talteen, ennen kuin ne häviävät.

"Meidänkin talon vintillä on monta Amerikan arkkua mielenkiintoisine sisältöineen. Melkein joka talon vintillä voi vielä tehdä löytöjä."

Antti Kanto sanoi, että vielä löytyisi haastatteluaineistoaikin kerättäväksi.

"Monenlaisia näytelmiä taloissa on näytelty, kun Ame-

rikkaan on lähdeyhteyksiä. Meidän suvussa mummon veli tahtoi lähteä siirtolaiseksi 17-vuotiaana, mutta siihen ei tullut vanhemmilta lupaa. Poika ilmoitti makaavansa ylisängyllä niin kauan, että lupa heltiä. Vanhemmat olivat sitä mieltä, että kyllä talo yhden sängyllä makaajankin elättää. Kaksi viikkoa meni makoillessa ja lupa tuli."

Koulutoimenjohtaja **Ritva Sorila** Peräseinäjoelta kertoi, että aluekeskuksen tehtävänä olisi kerätä ja tallentaa siirtolaisuuteen liittyvää aineistoa ja harjoittaa tutkimusta. Keskukseen on myös tarkoitus keskittää sukututkimuksen tietopankki osana Siirtolaisuusinstituutin atk-pohjaisista siirtolaisrekistereistä.

Hänen mukaansa keskuksessa olisi mahdollista myös antaa neuvoja paluumuuttoa suunnitteleville.

Ville Ritolankin matkalta muistoja

Peräseinäjoen kunnantalossa sijaitsevassa Villen kamarissa on muistoja "Peräseinäjoen suden" Ville Ritolan Amerikan vuosista ja kilpailu-urasta palkintomitalikokoelmineen. Peräseinäjoelaisien mielestä aluekeskuksen ampuenssi voisi saada työtiloihinsa ensi alkuun Villen kamarin.

Siirtolaisuusinstituutti on

säätiöpohjainen. Sillä on 31 taustajärjestöä; opetus-, työ-, ulkoasiain- ja sosiaali- ja terveysministeriö, kaikki korkeakoulut, yliopistot ja mm. vapaita yhteisöjä ja järjestöjä.

Siirtolaisuusinstituutin tehtävänä on mm. edistää siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvän aineiston keruuta, tallentamista ja dokumentointia, tutkia siirtolaisuutta ja julkaista muuttoliikkeitä koskevia tieteellisiä tutkimuksia. Myös näyttelytoiminta on osa instituutin toimintaa.

Elokuvaohjaajat **Aki** ja **Mika Kaurismäki** osallistuivat Rio de Janeiron kansainvälisille filmifestivaaleille yhteensä viidellä elokuvallaan.

Mika Kaurismäen *Helsinki-Napoli* ja *Akin I hired a contract killer* menestyivät hyvin. Ne saivat tunnustusta sekä arvostelijoilta että yleisöltä, ja katsojia molemmat elokuvat

Suurimmat suomalaiset hallituspuolueet halusivat korvata yya-sopimuksen uudella Venäjä-Neuvostoliiton ja Suomen suhteet määrittelevällä sopimusjärjestelyllä. Eduskunnan budjettikeskustelussa kokoomuksen eduskunta-

saivat runsaasti.

Mika Kaurismäen ohjaama *Amazon* juuttui sen sijaan matkalla tulliin, ja se voitiin esittää vasta festivaalin päätyttyä. Aki Kaurismäen *Hamlet liike-maailmassa* nähtiin saksankielisin tekstein, mikä ei kelvannut portugalinkielisille brasilialaisille. Hänen *Leningrad cowboys go America* -eloku-

ryhmä ilmoitti, että sen mielestä hallituksen tulisi aloittaa asiaa koskevat neuvottelut. Myös keskustan ryhmäpuheen vuorossa korostettiin yya-sopimuksen korvaavan suhdetoimien merkitystä. Ulkoministeri **Paavo Väyry-**

Max Jakobson

Pitääkö Karjala palauttaa?

Viimeaikaiset tapahtumat itäisessä naaprimaassamme todistavat jälleen kerran, että kun politiikasta on kysymys, ei koskaan pidä sanoa ei koskaan.

Ei kovin kauan sitten sanottiin, että Neuvostoliitto ei koskaan luovu Itä-Saksasta eikä koskaan lähde Afganistanista. Sitten sanottiin, että Neuvostoliitto ei koskaan luovu Baltian maista eikä koskaan lähde Kuubasta.

Kirjoitin keväällä 1990 (HS 21.4.1990), että "valtakuntien rajat ovat pyhiä niin kauan kun niitä kyetään puolustamaan: sen jälkeen ne ovat myynnissä". Nyt Neuvostoliiton rajat ovat myynnissä.

Seuraavina vuorossa ovat todennäköisesti Kuriilien neljä saarta, joita Japani vaatii palautettaviksi. Venäjän presidentin Boris Jeltsinin edustaja on käynyt Tokiossa ja vihjaissut, että asia voisi olla järjestettävissä, kunhan Japani osoittaa ymmärtämystä Neuvostoliiton taloudellisia vaikeuksia kohtaan. Kun sotilaiden vaikutus Moskovassa on ilmeisesti heikentynyt, saaret saattavat hyvinkin joutua myyntiin.

Suomalaisen mieleen nousee tässä tilanteessa väistämättä Karjala. Kun presidentti Urho Kekkonen aikanaan yritti suostuella neuvostojohtajia palauttamaan meille Karjalan tai edes osan siitä, he selittivät, että vaikka alue ei sinänsä ollut enää Neuvostoliitolle tärkeä, sen luovuttaminen ei tullut kysymykseen, koska se loisi vaarallisen ennakkotapauksen muille rajantarkistusvaatimuksille. Nyt tämä perustelu on menettänyt merkityksensä.

Baltian maiden itsenäisyyden tunnustaminen on luonut neuvostojohtajien pelkäämän ennakkotapauksen.

Mutta olisiko Karjalan palauttaminen Suomen yhteyteen Suomen omien etujen mukaista? Olen edelleen sitä mieltä, niin kuin olen aikaisemmin kirjoittanut, että vastaus tähän kysymykseen on kielteinen.

Ensinnäkin on Suomen etujen mukaista toimia Euroopan olojen vakauttamisen hyväksi. Se edellyttää pidättymistä rajantarkistusvaatimuksista. Tästä ovat kaikki Etyk-maat yhtä mieltä.

Toiseksi on otettava huomioon, että entisen Viipurin läänin nykyinen väestö on vierasperäistä, eivätkä alueen taloudelliset ja asunto-olot houkuttelisi kovin monia suomalaisia muuttamaan sinne. Peltola emme tarvitse lisää, ja metsävaroja pääsemme hyödyntämään ilman rajantarkistusta. Karjalan palauttaminen merkitsisi Suomelle huomattavaa taloudellista rasitusta ja hankalia sosiaalisia pulmia.

Tämän puhtaasti järkipäisen kannan vastapainoksi on asetettava ne historialliset arvot ja periaatteelliset näkökohdat, jotka Karjalan kysymykseen liittyvät. On mahdollista, että niille voidaan saada ymmärtämystä Venäjän nykyisen johdon taholta. Onhan se tuominnut Molotov-Ribbentrop-sopimuksen, jonka yhtenä seurauksena oli Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen talvella 1939.

Olisiko ajateltavissa, että Suomen ja Venäjän hallitukset yhdessä toteaisivat, että Karjalan riistäminen Suomelta oli väärä ja että yhteistoimin ryhdytään kehittämään alueen taloudellisia ja sivistyksellisiä oloja, jotta Karjalasta tulisi silta Suomen ja Venäjän välille?

Kaurismäkien elokuville hyvä vastaanotto Riossa

Mika Kaurismäen ohjaama *Amazon* juuttui sen sijaan matkalla tulliin, ja se voitiin esittää vasta festivaalin päätyttyä. Aki Kaurismäen *Hamlet liike-maailmassa* nähtiin saksankielisin tekstein, mikä ei kelvannut portugalinkielisille brasilialaisille. Hänen *Leningrad cowboys go America* -eloku-

vansa innosti riolaisyleisöä vähemmän. Keskeisten lehtien arvioinneissa se leimattiin huonoksi.

Syyskuun aikana suomalaisen kulttuuri esittäytyi Rio de Janeirossa näkyvästi. Ohjelmassa on ollut lyhytelokuvia, riijy-, lasi- ja keramiikkänäytelyt sekä Sibelius-kvartetin konsertti.

Yya-sopimus halutaan uusia

nen (kesk.) kommentoi kokoomuksen aloitetta muistuttamalla, että ulkoministeriössä valmistaudutaan nyt ensisijassa neuvottelemaan niistä sopimuksista, joita tarvitaan Suomen ja Venäjän välille.

From the desk of Stig Häggblom:

Elisabeth Rehn

Puolustusministeri Suomesta tulossa

Olin vuosi sitten mukana Sipoossa kun Ruotsalaisen kansanpuolueen kärkeä Kirkkonummen Elisabeth Rehn yritti nousta opetusministeri Christoffer Taxellin saappaisiin puolueen puheenjohtajaksi.

Tätä ottelua Elisabeth ei voittanut. Ole Norrback, nykyisen hallituksen liikenne-ministeri, voitti puoluejohtajataistelun.

Vastineeksi Rehn kuitenkin vaati itselleen Norrbackin silloista paikkaa puolustusministerinä.

Olisiko tämä mahdollista? Nimitäisikö presidentti Koivisto naishenkilön tehtävään? Miten reagoisi pääministeri Harri Holkeri?

Nämä asiat selvitetään pikavauhtia. Ei ilmennyt esteitä. Elisabeth Rehn nimitettiin.

Olen vuosia seurannut tämän tytön toimintaa. Olen nähnyt hänet Holmenkollenin maastossa eduskuntamme edustajana pohjoismaisessa parlamenttien välisessä hiihtokilvassa ja Kauniaisten jalkapallokentällä nakkia myymässä.

Tämä tyttö toimi reippaasti myös Ove Rehnin vaimona tämän johtaessa Suomen Jalkapalloliittoa sen puheenjohtajana.

Selväjäkinen tyttö on tulos- ja Suomesta Washingtoniin vierailemaan.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Hiski Salomaan elämänvaiheista onkin eri tietoja

Keväällä Raivaajassakin kerrottiin amerikansuomalaisesta kuplettilaulajasta Hiski Salomasta, jonka syntymästä tuli kuluneeksi toukokuun 17. päivänä 100 vuotta. Hiskin kunniaksi järjestettiin Suomessa näyttävät juhlakonsertit, joissa tunnetut suomalaiset artistit esittivät hänen suosittuja kappaleitaan.

Helsingin Sanomissa oli Salomaan syntymäpäivänä kirjoitus, jota New Yorkin Uutiset lainasi lehdessään. Lehtikirjoituksissa kerrottiin Hiski Salomaan elämäntyöstä ja hänen paluustaan vanhaan kotimaahansa.

Helsinkiläinen Antero Tanskanen on tarkka lukija ja ilmeisesti myös hyvä Hiskin elämäntyön tuntija: Tanskanen lähetti New Yorkin Uutisten ja Demari-lehden yleisö-osastoille omat tietonsa Hiskin elämänvaiheista.

Helsingin Sanomissa kerrottiin, että Hiski Salomaa palasi viisikymmenluvun puolivälissä Suomeen. Turun Vehmaalta Yhdysvaltoihin aikoinaan tullut Aini-vaimo kuoli kesken matkan, ja Hiski joutui matkustamaan takaisin omaisuuttaan myymään. Viimeiset vuotensa hän vietti Kangasniemellä. Hiski Salomaa kuoli 7. heinäkuuta 1957, ja hänet on haudattu vaimonsa vieraan Turun Vehmaan kirkko- maalle.

Antero Tanskanen kirjoittaa New Yorkin Uutisten yleisö-osastolla, että "ei aivan näin, vaan näin:"

"Hiski Salomaa asui Aini-vaimoineen vuosina 1952-56 vaimon kotipitäjässä Vehmaalla. He kuitenkin palasivat Amerikkaan, jossa Aini-vaimo pian kuoli. Hiski saatteli uskollisen elämäntoverinsa tuhkan Vehmaan multiin. Hän aikoi muuttaa elämänsä ehtoovoosiksi takaisin Suomeen, mutta lähti vielä Amerikkaan muuttamaan omaisuuttaan rahaksi. Tällä matkalla hän kuitenkin halvaantui ja kuoli sairaalassa New Yorkissa 7.7.1957."

New York City

Taiteilija Kristian Krokforsin maalauksia ja paperitöitä on näytteillä lokak. 3 - 23 päivinä Dannenberg Galleryssa, 484 Broome St.

Gallerian aukioloajat ovat tiistaista lauantaihin klo 11 aamm. - 6 ill. ja sunnuntaihin klo 2 ip. - 6 illalla.

Lisätietoja numerosta (212) 219-0140.

Hiski olikin työväenliikkeen mies

Kesäkuun lopulla ilmeistyneessä Demari-lehdessä Antero Tanskanen kirjoittaa jälleen Hiski Salomasta ja hänen kunniaukseen järjestetyistä juhlakonserteista, joihin Tanskanen halusi tehdä omat korjauksensa.

Tanskanen kirjoittaa: "Pienen särön toi eräiden sukulaisten ja hänestä dokumentifilmin tehneen henkilön pyrkimykset kiistää Hiskin yhteydet amerikansuomalaiseen työväenliikkeeseen. Heidän mielestään Hiski oli täysin epäpoliittinen henkilö, joka teki työväenlaulun tunnetun "Vapauden kaiho" -kappaleenkin vain tilaustyönä huomattavaa rahapalkkiota vastaan. Samat tahot paheksuivat myös Työväen sivistysliiton mukanaoloa Hiskin juhlakonserttien järjestelyissä."

Tanskanen jatkaa: "Totuus lienee kuitenkin se, että Hiski Salomaa 1920- ja 1930-luvulla oli mukana amerikansuomalaisen työväenliikkeen rientoissa. Tietoa tästä on olemassa. Mitäpä hävettävää tuossa oli, olihan Hiski köyhän kylätyöläisen avioton lapsi, jonka syntymäkotia ei hänen omia laulunsanoja lainatakseni ollut suurempi "ku kartanon koiran koppi". Kokonaan toinen asia on, että Hiski myöhemmin saattoi kyllästyä amerikansuomalaisen työväenliikkeen loputtomiin linjariitoihin ja vieraantua siitä. Viitteitä tästä antaa hänen kuplettinsa säkeet: "Meillä puoluehommammat on suuria / on haalit kun baabelin muuria / mones paikassa niitä on meillä jo kuus / ja riita kun syntyy niin tehdään uus."

Eli tällaisia tarinoita on Hiski Salomaan elämän eri vaiheista tiedossa. Jos jollakulla Raivaajan lukijalla on lisättävää, korjattavaa tai muuta huomauttamista helsinkiläisen Antero Tanskanen antamiin tietoihin, niin pyydämme teitä ystävällisesti kirjoittamaan Raivaajaan.

HISKIN Elävän Musiikin Konsertti

Hyvinkäällä järjestetään lokakuun ensimmäisellä viikolla Hiski Salomaan musiikin konsertti. Orkesteri Kypsa solisteineen (Juice Leskinen, Johanna Nurminen, Merja Larivaara, Liisa Matveinen ja Heikki Laitinen) esiintyy tilaisuudessa.

HAWAIIJILLA ... jatkoa etusivulta

Ne saatetaan ottaa myös mukaan lähivuosien tutkimuksiin, Ordos selvitti.

Länsi-Virginian jälkeen epäterveellisimmät osavaltiot asua ovat Alaska, Mississippi, Louisiana ja Florida. Hawaiin jälkeen terveellisimmät osavaltiot asua ovat New Hampshire, Utah, Wisconsin, Nebraska ja Connecticut. Massachusetts rankattiin kahdeksanneksi terveellisimmäksi osavaltioksi yhdessä Mainen ja Virginian kanssa.

Tässä lista terveellisimmästä epäterveellisimpään osavaltioon.

1. Hawai
2. Minnesota
3. Utah, New Hampshire
4. Nebraska, Wisconsin
5. Connecticut
6. Iowa, Kansas
7. Colorado
8. Maine, Massachusetts, Virginia

9. Vermont
10. New Jersey, Rhode Island
11. North Dakota
12. Indiana
13. Montana, Ohio, Pennsylvania
14. California
15. Maryland, Washington
16. South Dakota, Wyoming
17. Oklahoma
18. Delaware, Michigan
19. North Carolina, Texas
20. Illinois, Missouri, New York
21. Idaho
22. Georgia, Kentucky, Tennessee
23. Oregon
24. Arizona, Arkansas
25. Alabama, Florida
26. Nevada, South Carolina
27. Louisiana
28. Mississippi, New Mexico
29. Alaska
30. West Virginia

Oletko muistanut uusia tilauksesi?

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

Moni kakku päältä kaunis?

Amerikkalainen talo jätti messuväen kylmäksi

Muovitalossa ei kirvesmies huhki

VARKAUS - Amerikkalainen muovitalo ei ole suomalaisen makuun, vaikka asumaan pääsisi yhdessä päivässä viiden tonnin neliöhinnalla.

Vantaalainen Sundmanien perhe kaipasi kirvesmiehen puista kädenjälkeä ja epäili muovitalon talvikelpoisuutta.

Maahantuoja pistää toivonsa USA -henkisiin joille kylpyhuone jokaisessa makuuhuoneessa on niitä elämän ehdottomia must-juttuja.

Suomalainen ei ole köyhä eikä kipeä unelmoidessaan; rakennuttaa pikkusievän ja kodikkaan omakotitalon järven rannalle ja ostaa päräyttää pihamaalle saksalaisen laatuauton naapurin mieliharmitse.

Köyhäksi ja kipeäksi suomalainen tulee tehdessään unelmastaan totta; raataa niska limassa kellon ympäri ylitöitä ja maksaa lopputönsä lottovoiton kokoista asuntolainansa.

Halvemalla ja helpomallakin selviäisi.

Varkauden asuntomessuille on rapakon takaa Jenkkilästä lennätetty amerikkalainen päiväuni: viiden tonnin neliöhinnalla pääsee yhdessä päivässä (sic!) nauttimaan omasta baaritiskistä ja porealtaan pulpatuksesta.

Rahaa jää kaiken tämän kotidallastelun jälkeenkin omaan autoon, matkusteluun sekä hyvään elämänlaatuun.

Näin American Homes Internationalin myyntiesite lupaa.

Yes or no, muovitalo?

Rynnäkö Amerikkaloon on senmukainen. Jonottaa pitää kuin leipää itänaapurissa. Välistä ovet on pistettävä säppiin.

Tirkistelystä tekee toden-tuntuisen se, että talo on kalusteineen kaikkineen kuin suoraan repäisty New Yorkin

esikaupunkialueen keskiver-tojenkin pihamaalta.

Sisään messulaiset valuvat rennosti nauruskellen. Pieni epävarmuus tulevasta keven-tyy kahdella ilmaan heitetillä englannin kielen sanalla: yes or no.

Vantaalainen Sundmanien perhe pullahtaa ovesta ulos. Ilmeet ovat kuin puupölyillä päähän lyötyjä. Ihastuksesta vai inhosta?

No, yes or no?

- Siellä on hirveää kokolat-tiamattoa loputtomiin! per-heen äiti kauhistelee ensial-kuun.

- Meillä on kaksi lasta ja yksi koira. Ei käy millään yksin.

Missä oli kirvesmiehes?

Mutta ainahan sen kokolat-tiamaton voi vaihtaa vaikkapa tammiparkettiin, rouva Sund-man.

Mutta ei kun ei. Moni kakku päältä kaunis, mutta muovi-nen ei koskaan, vantaalaiset väittävät

- Tykkäämme vaaleasta ja puusta. Sitä tästä puuttui.

Tutun kirvesmiehen käden-jälkeä jää kaipaamaan poikke-uksetta jokainen. Tehdasval-misteisessa on aina jymäytyk-sen makua.

- Ei käsityönjälkeä missään. Jäin kaipaamaan yksityis-kohtia, viestittää Jari Vantaal-ta.

- Olipa heppoisen oloinen. Jotenkin synkkä, pimeä. Sil-

mä on jotenkin tottunut luon-nonmateriaaleihin, helsinkiläi-nen Hilikka jatkaa samaa vali-tusvirtää.

Anja ja Martti Keravalta kaipasivat jämakkyttä.

- Sehän lonksu kävellessä! Se on keskeneräisen oloinen,

vanha pari paukauttaa.

Asuntovaunu vai parakki?

Sanattomaksi muovitalo ei jätä ketään, ja sehän messujär-jestäjiä miellyttää.

Messuvieraiden mielikuv-

tus jyllääkin elementtitalolle väänöksiä liukuhihnalta.

Se oli kuin jättiläismäinen asuntovaunu, toivakkalaiset Kirsi ja Jukka henkäisevät pi-hamaalla.

- Parakkimainen, Risti-nasta messuille tullut Jukka tiivistää kokemuksena.

- Pimeä laatikko, kiteyttää Jari.

Tuusulalainen eläkeläis-rouva Soile antaa piutpaut koko amerikkalaistalolle. Susi mikä susi.

- Ei ollut yhtään mitään!

- Voiko Suomessa olla täl-laista? Ei varamasti tule säi-lymään meidän oloissa, Soile epäilee.

Kylppäreillä suomalaissydämiin?

Maahantuoja Alpo Aine näyt-tää keittiönurkassa siltä, että haluttaisi haihtua ilmaan.

Messujen vetonaula on o-missa karhumaisissa käsissä, mutta kehuu ei tahdo irrota. Ei, vaikka kuinka hän vakuuttaisi seinien muoviele-menttien kestävän suomen olot siinä missä tiili ja puukin.

- Muovielementti kestää sadan asteen lämmönvaihtelun ja se on helppo vaihtaa.

- Kyllähän sen rikki saa, jos murjoo, mutta niin saa tiilen kin, Aine rinnastaa.

Paitsi huokoisella hinnalla amerikkalaistalo viekottelee mukavuuksilla, joita ei suo-malaistalossa tapaa.

- Tulemme korostamaan sa-niteettitilojen runsautta. Jo-kaisessa makuuhuoneessa tu-lee olemaan oma kylpyhuone, Aine riemuitsee.

(Demari)

in Touch with You

and sensitive to your financial needs.

NCUA
National Credit Union Administration
a U.S. Government Agency

MEMBER
MSIC
MASSACHUSETTS CREDIT UNION
SHARE INSURANCE CORPORATION

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

• 815 Main Street,
Fitchburg 343-1021

• 40 Fairmount Street,
Fitchburg 343-5810

• 313 Pleasant Street,
Gardner 632-9200

• 12 N. Main Street,
Orange 544-2188

We Have It!

Advantage

NOW ACCOUNT checking

What's The *Advantage* NOW?

IT'S A TIERED INTEREST bearing checking account that can be used for all your bill paying and cash needs.

AVERAGE BALANCE	ANNUAL INTEREST EARNED	ANNUAL EFFECTIVE YIELD
\$25 to \$399	1.50%	1.51 %
\$400 to \$999	3.00%	3.04%
\$1,000 +	5.00%	5.13%

INTEREST IS CALCULATED DAILY and credited to your account on the last day of the month.

Get the *Advantage* NOW
At One Of Our Convenient Offices.

*Terms and rates subject to change.

Floridan kuulumisia

Mailan matkassa

**Eläköön
terve tyttö vauva syntyi!**

Olin nuorimman tyttäreni luona Vermontissa kolme viikkoa auttamassa häntä kodin ja lasten hoidossa. Vauva syntyi vasta 13. elokuuta, vaikka lääkäreiden mukaan laskettu aika olisi ollut 2-5. elokuuta.

Sen mukaan olin varannut matkankin. Vauva ei pitänyt kiirettä maailmaan tulolleen vaan syntyi vasta 13. päivä elokuuta. Takaisintulomat-kani oli varattu 15. päiväksi.

Onneksi sain uusittua lentolipun vain \$75 lisämaksulla

elokuun 25. päivään ja siten sain nauttia pienen tulokkaan tuomasta koko perheen riemusta pitempään.

Voiko tosiaankin olla suu-remppaa ihmettä kuin vastasyntynyt terve lapsi. Miten suuremmoinen taideteos hän onkaan. Eikä sitä enää vaihtaisi mihinkään poikavauvaan, niin rakas on oma lapsi, oli sukupuoli sitten kumpi hyvänsä. Eikö olekin ihmeellinen sattuma, että sisaruksilla on toisella neljä poikaa ja toisella neljä tyttöä. Tässäkin asiassa se nähdään, että kaikki on korkeimman kädessä. Ja joka ainoa ihminen on oma

arvokas yksilönsä. Ja tulevaisuudessa jokaisella on tärkeä merkityksensä miehenä ja naisena. Runsaan vuorokauden sairaalassa olon jälkeen kävimme hakemassa heidät sairaalasta koko perheen voimalla. Voi sitä hellyyden aaltoa, mikä tulvi vauvaan kohtaan.

Kolme sisarta, Mindy, 11, Lindsay, 9, ja Brittany, 4, saivat pitää vauvaa sylissään aina ennen ruokailua ja sitä eivät tytöt koskaan unohtaneet, vaan olivat valmiina jo hyvissä ajoin ennen vauvan kolmen tunnin välein olevia ruokailu-aikoja.

Aivan oma aloitteisesti tytöt somistivat koko kodin värikäin ilmapalloin sekä suurin tekstein tehdyin tervetulo-toivotuksin. Sitä kotiintulorimua oli mieluisaa katsella.

Kun perheen isä tuli iltaisin kotiin töistä, hän heti käsien pesun jälkeen otti vauvan vatsansa päälle toistaan vauvalle useaan kertaan, "tiedätkö minä olen sinun isäsi, tiedätkö minä olen sinun isäsi".

Vauva oli tyytyväinen siinä isänsä lämmössä päästään kuuluvan odotetun röyhtäisyn ruokailunsa jälkeen. Oli ilo nähdä onnellinen perhe jossa isä työhön lähtiessään ja työstä tullessaan suukotteli koko perheensä ja huomata miten lapset oppivat ottamalla vanhemmistaan esimerkin, kuten nyt tytöt tekivät pesemällä aina kätensä ennen vauvan syliinottoa.

Lopuksi sitten arvoitus. Tiedätkö, lukijat mikä on maailman nopein liike? Vastaus: se on se kun isoäiti vetää laukustaan lasten lastensa kuvia. Tässä on minun kuvani heistä, joten se tuli toteen näytetyksi.

Nyt kun TV:ssä nähdään mielenosoituksia abortteja vastaan, niin tulee eittämättä mieleen, että eikö olisikin ihanteellista jos jokainen lapsi saisi syntyä tänne maailmaan toivottuna ja rakastettuna. Koko hänen tuleva elämänsä muovautuu paljolti sen mukaan.

Henkilökohtaisesti vastustan aborttia aivan ehdottomasti, mutta asiassa on myös se vakavasti otettava puoli, että kiellon jälkeen laitomat abortit astuvat taas kuvaan mukaan ja niiden myötä myös nuorten tyttöjen kuolemat tai vammautuminen jopa niin, etteivät enää myöhemminkään saa toivomaansa lasta. Tämä on liian raskas rangaistus jopa teini-iässä tehdystä tyhmyydestä. Tietoa ja valistusta tarvitaan entistä enemmän niin, ettei ei toivottuja raskauksia enää tapahduisi.

Maila Andersson

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Syysk. 19, 1991

Viimeviikkoina on kotiimme muuttanut monia uusia asukkaita, joten Lepokoti on nyt miltei täysi. Olemme iloisia tulostanne ja toivomme teidän viihtyvän ja teemme kaikkamme, että tunnette olonne turvalliseksi ja kotoiseksi.

Talossamme on ollut tapana kerran kuussa juhlaa syntymäpäiväjuhla. Keskiviikkona juhlimme syyskuun syntymäpäiväsankareita. Vanhin syyskuun lapsi oli Lyyli Falke 96 v. ja toiseksi Carl Mackey 92 v. Paljon onnea ja terveyttä jatkossa teille kaikille.

Juhlissa esiintyivät mm.

Elina Kuronen

Mannerin nuoret laulaen ja soittaen. Torstaina esiintyi ruokasalissa "Elks-Club" soit- taen, laulaen ja tanssien iloksemme.

Perjantaina hartaushet- kessä puhui lähetyssaarnaaja Antti Ropo ja Reino avusti musiikissa. Sydämeellinen kiitos teille, sekä Ed Haapalle, Helping Hands ryhmälle suur- riarvoisesta avustanne jälleen. Kuten tiedämme, onni ei ole täydellinen jos sitä ei jaeta hyvin ystävien kanssa.

Viilpoisempia ilmoja odotel- len - hyvää syksyä!

Suomi kosimaan ulkomaisia sijoittajia

Virallinen Suomi ei enää mustasukkaisesti varjele suomalaisyrityksiä ulkomaisilta sijoittajilta. Päinvastoin kauppa- ja teollisuusministeriö pyrkii värväyskampanjalla houkuttelemaan maahan ulkomaisia yrittäjiä ja sijoituksia.

Lisäksi ulkomaalaisten oikeutta omistaa suomalaisia yrityksiä tai kiinteää omaisuutta kaventanut ns. rajoituslaki halutaan pikaisesti korvata uudella, väljemmällä lailla.

1970-luvun lopulta asti ulkomaisten sijoitukset Suomeen ovat olleet vain murto-osa maasta ulos viedyistä sijoituksista. Viime vuonna suomalaisyhtiöiden nettosijoitukset ulkomailla olivat tytär- ja nettosijoitusyhtiöihin olivat runsaat 13 miljardia markkaa ja ulkomaisten yhtiöiden nettosijoitukset Suomessa olivat tytäryhtiöihin vain 3,7 miljardia markkaa.

Kun Suomi aiemmin muiden maiden tavoin pyrki suojelemaan maataan ulkomaisilta omistajilta, nyt kisataan, mikä maa pystyy olemaan houkuttelevin sijoituskohte.

Teollisuuden keskusliiton varatoimitusjohtajan Tarmo Korpelan mielestä ulkomais- ten sijoitusten saamiseksi Suomeen työskätkä riittää. Äskettäin pidetyssä kauppa- ja teollisuusministeriön seminaarissa hän listasi joukon asioita, jotka tällä haavaa rajoittavat maahan tehtäviä sijoituksia.

Rakenteellisten tekijöiden- itäviennin romahtaminen, vaihtotaseongelma, korkea hinta- ja kustannustaso, valtion- talouden alijäämä, korkea rakenteellinen työttömyys, i- kääntyvä työvoima - ohella Suomen houkuttelevuutta Korpelan mielestä heikentä- vät epävarmuus Suomen in- tegraatoratkaisusta sekä se, että "Suomi on verotuk- sellisesti epäedullinen maa."

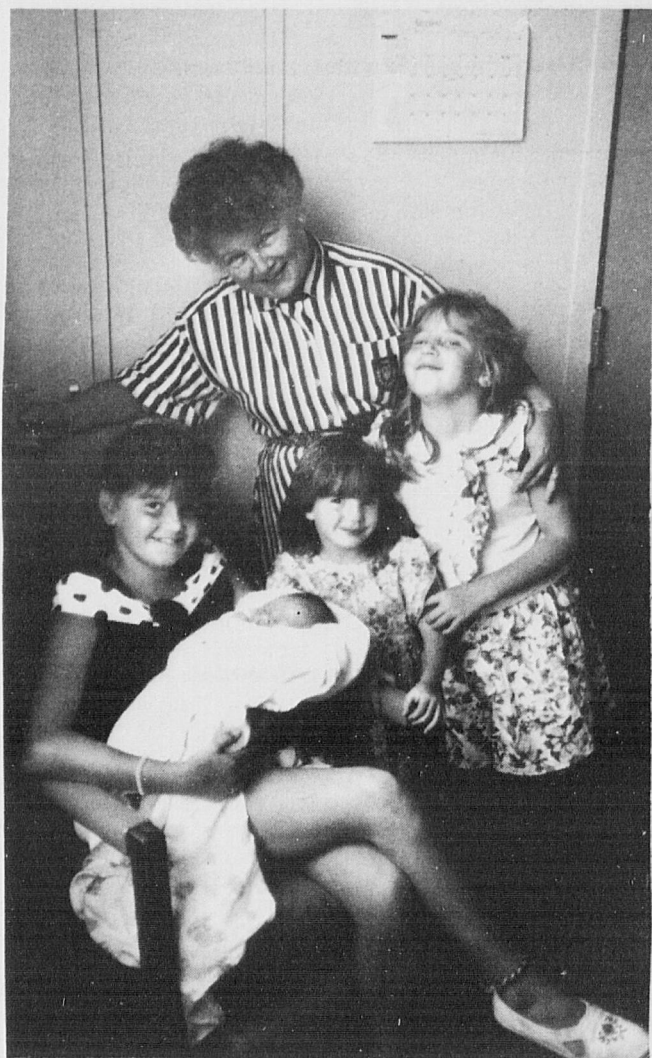
Ulkomaalaisten oikeutta omistaa suomalaisia yrityksiä tai kiinteää omaisuutta valvo- taan vuonna 1939 annetulla ns. rajoituslailla.

Kesäkuussa ulkomaalaiso- mistuskomitea esitti rajoitus- lain pikaista kumoamista ja kahden uuden lain säätämis- tä: laki ulkomaalaisten suori- ttamien yritysostojen seu- rannasta ja laki ulkomailla a- suvien ja ulkomaalaisten yh- teisöjen kiinteistöhankinnois- ta.

Suomessa tiedustellaan

Sam Hill (entinen Samuel Arvid Pinomäki) syntynyt 15. elokuuta 1892 Jalasjärvellä. Asui perheineen Millwaukee- sa, Wisconsinissa. Kävi Suo- messa vuonna 1956.

Sam Hillin tyttäriä tai hen- kilöitä, jotka heistä tai Sam Hillistä jotain tietävät, pyyde- tään ottamaan yhteys Suomi- Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

Mindy, Brittany, Lindsay, vauva Kelsay Marita ja onnellinen mummi yhteiskuvassa.

Kuva: Maila Anderssonin

DO YOU NEED A GREEN CARD?

If you were born in FINLAND, YOU CAN APPLY FOR A GREEN CARD. REGISTER NOW BECAUSE THE FIRST 40,000 QUALIFIED PEOPLE WILL OBTAIN THEIR GREEN CARDS. FIRST COME-FIRST SERVED! I CAN MAKE SURE YOUR APPLICATION WILL BE AMONG THE VERY FIRST! OUR DEADLINE IS OCT. 7, 1991. I WILL FILE AT 12:01 A.M. ON OCT. 14, 1991. SPOUSES & CHILDREN WILL ALSO GET GREEN CARDS. APPLICANTS MAY FILE FROM THE UNITED STATES (EVEN ILLEGALS) OR FROM ABROAD.

CALL SIDNEY ELFMAN (212) 766-5300 for DETAILS. Fax: (212) 571-4306
BROWN, ELFMAN & TORRES, Attorneys
15 Park Row, New York, N.Y. 10038

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462

Tel. 582-4124

David Jarvi

Funeral Director

Puhumme Suomea

Kuolleita

Laila Mäkelä

FITCHBURG, MA - Laila W. (Salo) Mäkelä, 74, 22 Kinsman Road, kuoli syysk. 13, 1991 Burbankin sairaalassa.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa marrask. 3, 1916 Matti ja Hilja (Mäki) Salon tyttärenä ja sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista 1935.

Edesmennyt työskenteli useita vuosia ruokalakenkilökunnan valvojana B.F. Brown Middle Schoolissa ennen kuin jäi eläkkeelle 13 vuotta sitten.

Mäkelä kuului Kalevan Naisiin ja Finnish American Club of Saimaan.

Kaipaamaan jäi aviomies Karl A. Mäkelä, jonka kanssa hän oli ollut aviossa 43 vuoden ajan; poika Michael M. Mäkelä, Ashburnham; tytär Kathy Lee Roberts, Berliini, Saksa; ja viisi lasten lasta.

Hautaustoimisto Sawyer-Miller, 129 Elm St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

William L. Miettinen

TEMPLETON, MA - William L. Miettinen, 84, 55 Barre Road, kuoli syysk. 13, 1991 Eastwood Pines hoitokodissa lyhyen sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Tiutisessa Suomessa Kalle ja Eva L. (Roka) Miettisen poikana ja saapui Gardneriin 1915 asuen siellä useita vuosia.

Miettinen työskenteli muotintekijänä entisessä Donland Foundryssa Gardnerissa ja myöhemmin entisessä Barre Foundryssa. Hänen viimeisin työpaikkansa ennen vuoden 1972 eläkkeelle siirtymistä oli entisessä Fitchburg Foundryssa.

Edesmennyt valmisti myös lasten leluja, joita myytiin ja esiteltiin monissa käsityönäytelyissä.

Kaipaamaan jäi vaimo Joan (D'Etchevery) Miettinen; poika Laurie Miettinen, Gardner; neljä tytärtä, Eleanor Putnam, Baldwinville, Linda Smith, Portland, ME, Nancy Pokki, East Templeton ja Martha Duguay, Sharon; 14 lastenlasta; ja viisi lastenlasten lasta.

Hautaustoimisto Smoth, 69 Vernon St., Gardner, huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Pine Grove hautausmaahan.

Wäinö Koski

GARDNER, MA - Wäinö Koski, 82, 91 Champagne Road, kuoli syysk. 14, 1991 Burbankin sairaalassa sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa syysk. 11, 1909 Peter ja Adolfin Kosken poikana ja asui siellä useita vuosia muuttaen Ashbyyn 1972 ja Gardneriin 1988.

Koski omisti Fitchburgissa toimineen Windy Rindge Poultry and Dairy Farmin vuosina 1928-1972, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Edesmennyt oli toisen toisen maailmansodan veteraani. Hän kuului United Co-Op Farmers järjestöön yli 70 vuoden ajan.

Koski on erinomainen muusikko ja pianonviriittäjä. Hän soitti saksofonia ja klarinettia useissa paikallisissa orkestereissa niiden joukossa mm. Saiman Soittokunta ja the Original Hayshakers, Fitchburg Military Band ja Ashby Military Band. 1940-luvulla hän soitti myös Philadelphia Philharmonic orkesterissa.

Kaipaamaan jäi vaimo Marguerite J. (Carkhuff) Koski (pariskunta huomioi 45-vuotishääpäiväänsä kesäkuussa); poika Laurie H. Suomala, Fitchburg; tyttäret Joyce R. Overstreet, Alvin, TX, ja Aileen S. Case, Lunenburg; siskot Vieno K. Linnus ja Ellie K. Jansson, kumpikin Westminsterissä; seitsemän lastenlasta ja 12 lastenlasten lasta.

Hautaustoimisto Bosk, 85 Blossom St., Fitchburg, huolehti hautauksesta. Pastori William A. Sumner toimitti siunauksen. Muistotilaisuus pidetään perjantaina, syysk. 27, p:nä klo 11 aam. hautaustöissä. Sitä seuraa hautaaminen Forest Hill hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen Finnish American Club of Saiman hyväksi osoitteella P.O. Box 30, Fitchburg, MA 01420.

Littleton, MA

Helena Niiva-Sawyer, Aarne Niiva ja Sini Harjunmaa viihdyttivät laulullaan.

Lappeenrantalaisen laulajan Aarne Niivan konsertti Maynardin Kalevan naisten majalla Littletonissa oli monelle paikalla olleelle unohtumaton elämys. Ohjelmisto oli täysipainoinen ja nautittava. Taiteilija Niivan upea ääni ja hillityn charmikas olemus valloittivat kuulijakunnan kokonaan. Roy Helanderin tuttu ja

leppoisa säestys lisäsi viehättävyyttä esitykseen.

Konsertin jälkimmäisen osan alkaessa taiteilijan tytär Helena Niiva-Sawyer lupasi pienen yllätyksen. Royn vahvistukseksi säestykseen saapuivat viulisti Laila Auvinen sekä kontrabasso Hannu Harjunmaa. Lavalle isän ja tytären vierelle astui vielä Sini

Harjunmaa ja yleisö sai kuulla tämän trion esityksenä Oskar Merikannon herkän kappaleen "Onnelliset".

Onnellisia he olivatkin. Konsertti sujui odotusten mukaan ja edessä uusi esiintyminen Viikinkien parissa. Tästä enemmän toisaalla lehdessämme.

Laila Auvinen (vas.), Hannu Harjunmaa ja Roy Helander huolehtivat säestyksestä.

Cambridge, MA

Cambridge Arts Councilin sponsoroimassa näyttelyssä Marja Riitta Lianko esittelee uusimpia töitään Gallery 57:ssä.

Näyttely on avoinna koko lokakuun. Aukioloajat ovat maanantaista perjantaihin klo 8:30 aam. - 5:00 iltapäivällä.

Gallery 57 sijaitsee Cambridgen kaupungintalon yhteydessä osoitteessa City Hall Annex (toinen kerros), 57 Inman Street. Lisätietoja saa soittamalla numeroon (617) 349-4380.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home Inc.

Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

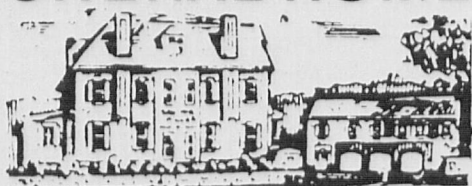
KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA

Hautatoimituksia
vuodesta 1896

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

The Finnish-American

RAIVAAJA

FITCHBURG, MA - This year the Finnish Cultural Center will pay tribute to RAIVAAJA. This is the fourth in a series of weekly articles written by committee members. A special program in honor of RAIVAAJA will be held at Saima Park on Sunday afternoon, October 27.

Raivaaja book and sales office

The office where my father, Lauri Hallfors, worked was on the first floor of the building (not the street floor). Initially, he had served as a custodian during a major influenza epidemic which killed many throughout the nation, but he didn't have even a sniffle during the entire period.

Eventually, Lauri was assigned to run the book and sales office. The myriad duties involved the procurement and sale of Finnish-language books, selling of office supplies, typewriters, record players, records and radios. Lauri also maintained the extensive list of RAIVAAJA subscribers and their addresses.

The office was a large room with windows facing Wallace Avenue and the U. S. Post Office. A roll-top desk was set behind a long counter, on which sat a scale which was used to determine the postage required to ship the sold items. The walls were lined with shelves from the floor to the high ceiling. A rolling ladder resting on a ceiling-high track and supported by a pair of wheels could be moved along the wall to any location. As a ten year old, it was a favorite toy!

Linotype work area

The linotype work area was on the same floor as my father's office. It was most fascinating to watch the linotype operators. Each machine had a keyboard similar to our present-day type-

writers; but it was connected to a ingenious arrangement which held the molten printer's lead. It fed the flowing metal to a "batch box" into which the operator directed separate letter impressions. These would then harden into a single line (one column wide) of the impressions. The lines of type would collect on an extension arm and they would be removed when cooled enough to be locked into a metal frame large enough to hold the impression of an entire page of the newspaper.

Some RAIVAAJA issues averaged eight sides. Therefore eight separate steel-bound page impressions were required for the issue.

A lasting image of the linotype room is that of the linotypists sitting at their machines, each with a green, translucent eyeshade on their head, most of them using only their index fingers to type their stories.

Street floor press room

The street floor housed several printing presses. The most impressive was a huge press which could print eight pages at one time.

It was fascinating to observe its operation. The seven-foot diameter flywheel was started by the gradual movement of the control so that the belt driving it overcame the inertia of such a heavy device. The rotating flywheel also moved a stroke arm which, together with other gears, moved the rubber impression rollers to ink the lead plates on every other stroke. The back stroke made the print on the

paper being fed by a large roll.

After the paper fed through the impression rollers it passed an array of steel rollers which cut and folded the papers in page order to a catch box.

The completed issues were taken to the mailing room area where each issue was stamped with an address, or wrapped into bundles and then addressed. Copies were mailed throughout U. S. and Canada. Some also went overseas.

The press room also contained a few hand-fed presses for the production of tickets, handbills, programs, etc. Another press was used to make small booklets which were stapled

in another operation.

In the farthest corner stood a hooded, outside-vented, gas heated smelter. The "used" lead impressions were dumped into the smelter to be used again. There was a dumb waiter nearby which would take the hardened ingots up to the linotype room, and bring down the readied page impressions for the next day's issue.

Editorial and news rooms

The third floor housed the offices of the editor, manager, and news-gathering staff, most of whom typed their own copy to be sent to the linotype room by the editor. The staff included

two typists who took care of regular correspondence.

An additional space was set aside for a lunchroom. Most personnel carried their food in lunch boxes or bags and used the room for the half hour allowed for such needs.

Gymnasium

The top floor of the Raivaaja building housed a gymnasium. Most of the floor space was allotted to a basketball court of such tight restrictions that the players often smashed into the ends of the court. Mats were hung on the walls, but provided little protection to the players (usually Reipas Club and their opponents).

There was a substantial supply of athletic equipment which the members of the Reipas Society used for calisthenics, including ropes, hanging rings, parallel bars, weights, etc.

Ten feet above the basketball floor was a leather-covered, cushioned race track which was ringed with a safety railing. It provided excellent viewing area during ball games or calisthenic demonstrations.

A native of Fitchburg, Turo Hallfors is a resident of Lunenburg (MA). Retiring in 1983 from a career in public education, he started out as a teacher and eventually went into administration, serving as principal of a number of elementary schools in Fitchburg. He ultimately became Assistant Superintendent of Schools, serving in that capacity for 12 years. During this time he was Acting Superintendent of Schools twice.

Hallfors is a director of Workers' Credit Union. He has served on the board since 1963.

Tribute to RAIVAAJA

Memories of the Raivaaja building

by Turo Hallfors

Although this photograph of the Raivaaja book store was taken about eight years before Turo Hallfors was born, it shows many of the features he remembers from the 1930s. Shown above working in the store are (from left to right) J. Partanen (behind the cash register), E. Erko and Aini Salmela. In 1940 the book store was transformed into quarters for the Workers' Credit Union.

The 'Finntown' in Lantana and Lake Worth Florida

by Alina Koski

Out of Finland's four million people one wonders why some 20,000 have settled here. In winters the Northern populace doubles. Yet they have so well melted into the community that you hardly know they are here.

The industrious, honest folk are workingclass, settled in various local services. To name a few: builders, restaurants, real estate, automatic service, motels, travel bureaus, small stores - and of course, there are the retirees living in their comfortable homes on their savings.

The local Finnish newspaper *Amerikan Uutiset* keeps the clan informed. Rauno Aromäki and Arne Roiha report their coming events in their weekly radio programs. Dancing and other entertainment is provided several times a week in two large ballrooms, *Kenttähaali* and the Finnish Tourist Club. Finland sends here plays and concerts. In addition, at least 10 native organizations, each doing their own "thing" arrange get-togethers which keep the clique busy and intact.

There are five Finnish churches attending to their countrymen's spiritual enlightenment.

Neither are their medical needs overlooked. Three native doctors see to their physical necessities.

There is also the North Star Club arranging exercise and outdoor fun in various competitive sports. But that is not all. There are also three Finnish attorneys looking after their legal services.

Actually, the only native outlet missing is sauna.

Now, how do the newcomers discover their countrymen? No problem. The Finnish Telephone Directory assures contact.

One hears Finnish spoken everywhere. Not all have mastered the English language, yet there are no illiterates among the Northern race. Illiteracy is almost unknown in Finland. Children are taught to read and write before they even enter school.

Not only are the able-bodied well attended, the Finnish Rest Home *Lepokoti* provides protective care to the elderly. It is immaculate, reasonable, qualified facility. A non-profit corporation, it is run by ten organizations-representatives who generally meet once a month.

Founded in 1970, it provides place for some 250 persons. It is set in two parts, the nursing side and the retirement quarters.

The Home's volunteer workers, called Helping Hands, gather every Wednesday to give the residents personal service. Their mending is done; pediatric care is given; gents' unruly locks are clipped. In the back of the building is a nook where hairdressers beautify woman. The "girls" leave the room clean and pretty as if born anew.

In addition there is an organization called The Friends of the Finnish American Rest Home. Their bazaars, dinners, coffee clutches raise money to buy the Home whatever is needed and to enhance the Kaleva kitty which provides help to the needy resident.

There is also the ever-ready, industrious Elina Kuronen who is constantly looking after their entertainment and well-being.

It has taken hard-work and endless generosity to bring the facility to its present day size and efficiently.

A cheerful elderly woman assessed the Home best: "I

made a wise decision by coming here. I've spent nine pleasant years among my own kind."

Like all nationalities the Finns have their weaknesses and shortcomings. However their national pride compels them to keep their frustrations and arguments in their own compound.

Nowadays the newcomers from Finland speak English fluently. And as they have learned their line, be it whatever, they are prepared and most willing to work.

The tourists are keen shoppers. Coming here from heavily inflated Finland, among other things they buy a lot of clothing and our cars. We benefit from their business and they, in turn, gain from our low dollar values.

All in all the Finlanders function remarkably well in their chosen area. And I am certain they are as welcome here as the rest of the populace.

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminister, MA 01473 • (508) 874-0629

COMMENTARY

Should Karelia be returned?

by Max Jakobson

Recent events in our eastern neighboring state prove once again that when it comes to politics, one should never say never.

Not too long ago it was said that the Soviet Union will never give up East Germany nor will it ever leave Afghanistan. Then it was said that the Soviet Union will never give up the Baltic countries and never leave Cuba.

I wrote in spring 1990 (*Helsingin Sanomat*, April 21, 1990) that "national boundaries are holy as long as they can be defended; after that they are for sale." Now the Russian borders are for sale.

Next in line are probably the four Kuril Islands that Japan is demanding back. Representatives of Russian President Boris Yeltsin have been to Tokyo and hinted that the matter could be arranged once Japan shows understanding regarding the economic difficulties of the Soviet Union. Now that the military presence in Moscow seems to appear lessened, the islands might very well be for sale.

This situation reminds the Finns of Karelia. When President Urho Kekkonen in his time tried to persuade Soviet leaders to return Karelia or at least part of it, they explained that even though the region wasn't any more all that important to the Soviet Union, returning it could not be considered because it

would create a dangerous precedent for other border adjustment demands. Now this argument has lost its meaning. Declaring the Baltic countries independent has created the precedent feared by Soviet leaders.

But would returning of Karelia back to Finland be beneficial to Finland? I still maintain, as I have earlier written, that the answer to this question is negative.

First of all, it is beneficial to Finland to try stabilize the European situation. This calls for refraining from border adjustment demands. All CSCE countries agree on this.

Secondly, we should take into consideration that the current population of the former Viipuri province is of foreign origin, and the economic and housing conditions would not entice too many Finns into moving to the area. We do not need more fields and the forest land we can use more efficiently without border adjustments. For Finland the returning of Karelia would mean a heavy economic obligation and inconvenient social problems.

To counterbalance this purely rational point of view we have to consider the historical values and the matters of principles that have to do with the Karelian question.

It is possible that the current Russian leadership will be sym-

pathetic to this. It has condemned the Molotov-Ribbentrop agreement, which was one of the reasons leading to the Soviet attack on Finland in the winter of 1939.

Could it be possible that the Finnish and Russian governments together would state that it was wrong to take Karelia from Finland and together develop the region's economic and educational conditions to make Karelia a bridge between Finland and Russia?

This commentary by Max Jakobson was published in the Helsingin Sanomat on Sept. 15, 1991.

Jakobson is one of Finland's experts on international affairs. He has held a number of key posts in the diplomatic service, including that of Director of Political Affairs in the Foreign Ministry, 1962-65.

As Finnish Ambassador to the United Nations he was in 1971 the candidate of the five Nordic states for the post of Secretary General of the UN, but was vetoed by the Soviet Union. In 1975 he resigned from the diplomatic service in order to head the Council of Economic Organizations in Finland and for the next 10 years acted as spokesman on political and social issues for the Finnish industrial and business community. Since 1985 he has been an independent consultant.

Caricature of Finnish composer Erik Bergman

Tribute set for Erik Bergman

WASHINGTON, DC - The Embassy of Finland has announced that an 80th birthday tribute to Finnish composer Erik Bergman will be held this Friday, September 27, 7:30 p.m., in the Terrace Theater at the Kennedy Center for the Performing Arts. The Washington Music Ensemble will present "Erik Bergman at 80: An American Tribute."

Program

Erik Bergman will introduce the concert featuring his works: *Triumph of Being Here* (flute, percussion and piano); *Quo Vadis* (cello and piano); *Borealis* (two pianos and percussion); *Karansi* (clarinet, voice and cello) and a world premiere work, written for the Washington Music Ensemble: *Mana* (violin, clarinet, piano and cello).

Members of the Washington Music Ensemble include Alan Mandel, pianist and artistic director; Lora Ferguson, clarinet; Steven Honigberg, cello; Elizabeth Kirkpatrick, soprano; Joel Lazar, resident conductor; Dionne Laufman-Weigert, piano; Charles Wetherbee, violin; guest artists Martin Piecuch, flute, and Thomas Jones, percussion.

Producer of the tribute is Jerome Barry, managing director; Beth Hunter, operations manager and Patrick Dahl, publicity director.

Erik Bergman

Erik Bergman was born in 1911 in Uusikaarlepyy, Finland. He studied at the Helsinki Conservatory (Sibelius Academy) from 1931 to 1939 and continued his studies in Berlin under Heinz Tiessen and in Switzerland under Wladimir Vogel.

Bergman was professor of composition at the Sibelius Academy from 1960 to 1973. The composer is a member of Sweden's Royal Academy and was

awarded the international Wihuri Sibelius Prize in 1965.

Erik Bergman has made extensive journeys around the world to study the music and instruments of different cultures. His first important compositions date from the second half of the 1940s when he abandoned the tonality and romanticism that had dominated Finnish music (and his own output) until then.

Bergman made his breakthrough in 1953 with the cantata *Rubaiyat* where he first reaped the fruits of his confrontations with serialism between 1958-1962 in such works as *Aubade* and *Simbolo* for orchestra, the cantatas *Aton* and *Sela*, the *Concertino da camera*, *Fälarna* and the *Drei and Vier Galgenlieder* for chorus.

Bergman's influence on Finnish music life has been deep and wide-ranging. He is one of Finland's most distinguished choral conductors and in 1982 became a titular member of the Academy of Finland. Since 1961 he had been married to the Finnish poet Solvej von Schoultz, several of whose poems he has set to music.

Jeremy Parsons, European Promotion Manager of Fazer Music Inc., has written, "Erik Bergman has been called the most powerful musical personality to have merged from Finland since Sibelius."

Parsons quotes *The Listener* as saying that Bergman is "a musician of rare inventive powers, a true original."

And he adds that Bergman, "born in 1911, ... has stood at the vanguard of modernism in Finland for almost 40 years."

For more information about the concert this Friday, call 202-625-2361.

Trio Finlandia coming on tour

NEW YORK, NY - Finland's **Trio Finlandia** will be coming on a tour of southeastern U. S. late next month and early November.

The trio is made up of Kaija Saarikettu, violin, Riitta Pesola, cello, and Marita Viitasalo, piano. Founded in 1986, Trio Finlandia has "already established itself as one of the most outstanding and sought-after trios in Europe," according to their publicity material.

"Praised for its thrilling vitality, its fine combination of tonal clarity and warmth of expression, the trio has been characterized as 'three instruments united by one soul,' so well-blended is the ensemble and so exquisite the musical give-and-take.

"The artists studied at the Sibelius Academy in Helsinki and are all distinguished soloists in their own right with much critical acclaim both in their na-

tive Finland and abroad."

The Trio has previously appeared in the U. S. at Washington, D. C.'s Kennedy Center and New York's Merkin Hall.

The itinerary of this fall's tour as of August 15 includes the following performances:

Chester, PA - Widener University/Alumni Association, Oct. 19, 8 pm, program of Shostakovich, Beethoven, Tchaikovsky.

Turn to **TRIO** page 10

Trio Finlandia is comprised of (from left) Kaija Saarikettu on violin, Riitta Pesola, cello and Marita Viitasalo, piano.

ARTS

Marja-Riitta Lianko

CAMBRIDGE, MA - The Cambridge Arts Council are presenting an exhibit of the "Recent Work" of Marja-Riitta Lianko of Cambridge in Gallery 57, City Hall Annex, 2nd Floor, 57 Inman St., during the month of October.

A reception will be held at the gallery October 10 from 5-7 p.m.

The gallery is open Monday-Friday from 8:30 a.m.-5:00 p.m.

The phone number of gallery is 617-349-4380.

Kristian Krokfors

NEW YORK, NY - Works on canvas and paper by Kristian Krokfors will be displayed at the Dahnenberg Gallery, 484 Broome St., October 3-23, 1991.

A reception for the artist will be held at the gallery on Oct. 3 from 6 to 8 p.m.

The hours of the gallery are Tuesday-Saturday 11 am-6 pm; Sunday 2-6 p.m. The gallery's phone number is 212-219-0140.

Kalenteri

CALIFORNIA

- Oct. 8 - Finnish Brotherhood Chorus benefit dinner, 6:00 pm, Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley.
 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters Lodge No. 21 membership meeting, cafeteria, Brotherhood Hall, Berkeley.
 Oct. 12 - 9th annual Scandinavian Festival, 9 am-3 pm, Colorado Place, Santa Monica. Celebrating Nordic heritage and customs. Sponsored by the American Scandinavian Foundation of Los Angeles.

CONNECTICUT

- May 26-Sept. 29 - "The Finnish Contribution to American Culture," exhibit at Prudence Crandall House, Routes 14 & 169, Canterbury. Hours: Wed-Sun. 10 am-4:30 pm. Sponsored by the Finnish-American Heritage Society and the Prudence Crandall House.
 Sept. 28 - Tori & Bazaar, 10 am-3 pm, Finnish Hall, Canterbury. Bake sale (pulla, etc.), Finnish rugs, wood items, baskets, tapes, knitted goods, dolls, paintings by Millie Wiskari and much more. Food available for lunch. For more information & to reserve a Tori table, call Eila Mäkipuro at 203-423-3854.

MASSACHUSETTS

- Sept. 28 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society Summer Camp, Furnace Pond, Suomi Rd (off Rt. 36), Pembroke. Supper at 5; Silent Auction at 7.
 - Spaghetti supper, Elm Street Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg. Sittings at 5 pm & 6:30 pm. Reservations: 342-6777 or 345-5435.
 - Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 - Dance, 8 pm-midnite, Sovittaja Park, Finn Park Rd, Rutland. Music by Elliot Lockwood. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.
 Oct. 1 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm Street Congregational Church, Fitchburg.
 Oct. 2 - Finnish American Club of Saima mortgage burning, 2 pm, Saima Park, Fitchburg. All welcome!

MICHIGAN

- Oct. 1 - "Search for your roots" meeting, 7 pm, Wyoming Public Library, 3350 Michael SW. Pat Nevala will conduct a genealogical workshop. Sponsored by the Finnish-American Society of West Central Michigan.
 Oct. 5 - Scandianvian Nite, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills. Social hour 6 pm; smögasbord 7 pm; entertainment by Scandia Chorus and Pelimannit. Reservations: 478-6939.
 Oct. 6 - Mestari Lauulat of Helsinki in concert, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
 Oct. 12 - Rummage, Pasty & bake sale, 9 am-3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
 - Karelian Festival, 2 pm, Marne United Methodist Church, 14861 Washington (near I-96), Marne. An afternoon of Karelian music with Armas Suni on the kantele. Karelian foods to be served. Sponsored by the Finnish-American Society of West Central Michigan.
 Oct. 13 - Finnish Center Association Scholarship program, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
 Oct. 19 - Las Vegas Night, 8 pm-midnite, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

- Oct. 18 - Finnish American Cultural Activities Inc. monthly meeting, 7:30 pm, International Institute, St. Paul.
 Nov. 6-9 - "The Making of Finnish America: An Ethnic Culture in Transition," conference at University of Minnesota, Minneapolis. For more information: Leslie Denny, Program Director; Conference Services; 220 Nolte Center, U of M; 315 Pillsbury Drive SE; Minneapolis MN 55455.

WASHINGTON, D.C.

- Sept. 27 - "Erik Bergman at 80: An American Tribute," presented by the Washington Music Ensemble, 7:30 pm, Terrace Theater, Kennedy Center for the Performing Arts. Concert information: 202-625-2361. Sponsored by the Embassy of Finland and Finnair.

All programs subject to change

Letter to the editor

You are the first one who came to mind when my friend Mayme Sevander, of Petrozavodsk, U. S. S. R., now in Duluth, mentioned in a recent letter of her search for Edith Habacon (or relatives of) who lived in Quincy, Mass., in the 1930s.

She was the daughter of Kalle and Judith Hakanen who went to the Soviet Union in 1932 with their other two children, Kalle and Sirkka.

I'm enclosing a copy of part of Mayme's letter which explains more about it.

Do you have any readers in Quincy, Mass., who might remember these people? Could you perhaps publish the top part of Mayme's letter or suggest how I could find some information about Edith Habacon so her sister, Sirkka, could contact her? Exciting times, these days, in

Russia - too bad it couldn't have happened 50 years ago!

Helvi Rajala
Keene, NH

Excerpt from Mayme Sevander's letter:

For over a year I have been searching for Edith Habacon - eldest daughter of Kalle and Judith Hakanen who left from Quincy, Mass., in 1932 with son Kalle and daughter Sirkka. Edith stayed behind.

Kalle and Judith were arrested. Judith returned after 10 years and died soon after. The son Karl (Kalle) died of illness.

Sirkka was taken to an orphanage and survived. I'm in contact with her. In fact I've met her personally in the post war years. She knows she has a sister and numerous cousins but she can give me no lead except for her sister's old address, to which I've written several times and the letter return without any explanations: 3001 Taft St. 47, Okomo Dr. W. Hollywood, Florida, 33021.

Dr. Robert A. Ubbelohde

Suomi's new president to be inaugurated on Friday

HANCOCK, MI - Dr. Robert A. Ubbelohde, recently elected as Suomi College's 14th president, will be inaugurated Sept. 27 in a ceremony at Paavo Nurmi Center on the Hancock campus.

The ceremony begins at 8 p.m. The public is invited.

Dr. Ubbelohde, Suomi's dean of faculty since 1988, began his presidential duties July 1.

He has a bachelor's degree in philosophy and a master's degree in curriculum and instruction from the University of Wisconsin-Madison and a doctorate in curriculum and instruction from the University of Wisconsin-Milwaukee. Dr. Ubbelohde also has a certificate of advanced study in administration, planning, and social policy from Harvard University.

TRIO

Greenville, SC - International Chamber Music Series/Daniel Recital Hall, Furman University, Oct. 24, 8:15 pm.

Asheville, NC - Asheville Chamber Series/Universal Unitarian Church, Oct. 25, 8:00 pm., program of Rachmaninoff, Sibelius, Schubert.

Birmingham, AL - Birmingham Chamber Music Society/Reid Chapel, Samford University, Oct. 26, 8:00 pm.

Columbia, SC - Columbia Museum of Art/Renaissance

Gallery, Oct. 27, 3:00 p.m.

Valdosta, GA - Valdosta State College/Whitehead Auditorium, Oct. 28, 8:00 pm

Americus, GA - Georgia Southwestern College/Rotunda-Administration Building, Oct. 29, 8:15 pm, program of Rachmaninoff, Sibelius, and Schubert.

Key West, FL - International Festival of Chamber Music/Tennessee Williams Fine Arts Center, Nov. 2, 8:00 pm, program of Sibelius, Shostakovich, Tchaikovsky.

West Palm Beach, FL - Century Village, Nov. 3, 8:00 pm.

Boca Raton, FL - Century Village, Nov. 5, 8:00 p.m.

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg, MA near upper common. 4 room, 1 bedroom, spacious and nice. \$375/month. Please call Alice Heikkila at 345-1011 or 582-4911.

I'm just hoping you might know some one in Quincy - there are Finns there - who could give me a lead. Judith Hakanen was extremely active in the Women's Federation. Some of the elderly Finnish ladies ought to remember her! ...

Mayme Sevander
Duluth, MN

We don't have a clue as to where to begin the search for Edith Habacon.

Our first thought would be to ask the intrepid historian of the Quincy Finns - Walter O. Nisula - if he has any suggestions (How about it Walter?)

Then, too, do any of our Florida readers recognize the name Edith Habacon? The address is recent enough to have a zip code. Maybe a check should be made of Florida's vital statistics to see if Habacon might have already passed away.

For '92 - Grants available for performers going to Finland

HELSINKI - Suomi-Seura/Finland Society will grant on application monetary assistance amounting to sums between 1000 and 3000 markkas to expatriate performers arriving in Finland for the Roots in Finland 1992 festivals.

Applications may take the form of a freely composed letter explaining what sort of performance is in question, indicating the travel and performance schedules (timetables), stating the total budget and telling where the money for the trip is coming from.

The deadline for the application is October 15, 1991. The decision on the distribution of the grants will be made within a month after this deadline. Applications should be sent to the Suomi-Seura office in Helsinki with "Apuraha-anomus" (Application for a grant) written on the envelope.

The address of Suomi-Seura is: Suomi-Seura r. y. Postilokero 213 SF-00171 Helsinki FINLAND

continued from page 9

Deerfield Beach, FL - Century Village, Nov. 6, 8:00 pm.

Melbourne, FL - Melbourne Chamber Music Society/Ascension Lutheran Church (Indian Harbour Bch.), Nov. 7, 8:00 pm, program of Haydn, Englund, Tchaikovsky.

Athens, GA - University of Georgia/University Chapel, Nov. 9, 8:00 pm.

Mobile, AL - Mobile Chamber Music Society/Bernheim Hall, Mobile Public Library, Nov. 10, 3:00 pm, program of Sibelius, Shostakovich, Schubert.

Augusta, GA - Jacobs Chamber Music Series/Old Medical College Building, Nov. 12, 8:00 pm, program of Sibelius, Shostakovich, Rachmaninoff and Mendelssohn.

Carrboro, NC - The Arts Center, Nov. 13, 8:00 pm.

Bethlehem, PA - Bethlehem Chamber Music Society/Foy Concert Hall, Moravian College, Nov. 15, 8:00 pm.

Suomi-koulu viihdyttämässä.

Viikinkien juhlaa Bostonissa

Sini Harjunmaa

Kuvat: Maija Mord

BOSTON, MA - Nyt on oikeat viikinkilaivat nähty. Kovin pieniltä ja askeettisilta ne näyttivät Bostonin satamassa ollessaan ankkuroituna USS Constitutionin vierellä. Jopa niin pieniltä, että ne muutamilta kävijöiltä jäivät kokonaan huomaamatta,

Vinland Revisited oli suuri pohjoismainen mediatapahtuma ja se keräsi yhteen viikinkien jälkeläiset Uudessa Englannissa. Pohjoismaisen yhteistyön nimissä olimme siellä mukana. Viikonloppu oli antoisa, mutta sää ei tuntunut suosivan tätä ainutlaatuista tilaisuutta.

Viikinkilaivojen vierellä satama-alueella oli pystytetty suuri esiintymistiltille paikallisille pohjoismaisille ryhmille. Mukana olivat myös Suomi-koulun lapset sekä herttaiset kansantanssijat, Kuutamot.

Suomi-koululaiset olivat saaneet vahvistukseksi näyttävän joukon kansallispukuisia vanhempia. Komeasti kaikuivat laulut lavalta kun esilaulajana kalevalaisittain oli "Suomi-koulun vaari", laulaja Aarne Niiva. Merimieslaulun mainion säestyksen loihti hanurillaan Juhani Puutio. Lisäväriä musisointiin toivat Laila Auvisen herkkä viulu ja Hannu Harjunmaan mukkea kontrabasso. Iloisin miehen astelimme alas lavalta; Suomi-koulun ensimmäinen julkinen esiintyminen oli onnellisesti ohi.

Alueella kuljeskellessamme meidät napattiin mukaan

pohjoismaiseen kansallispukukavalkadiin. Juhani Puutio komeana kansallispuvussa oli joukon ylpeys. Kaulistukseksi ympärilleen Juhani sai joukon, joka ei mitenkään jäänyt varjoon muiden ryhmien rinnalla. Suomi-tyttöjen kansallispukuja filmattiin ahkerasti yleisön joukosta.

Jos olimmekin eduksemme laulamassa ja tanssimassa, samaa ei voi sanoa Suomen esittelykojun kohdalla. Teltan alla oli kaksi pitkää pöytää, jotka lauantapäivän ammotivat lähes tyhjinä. Suorastaan harmitti niiden kahden

edustavan vaalean Suomi-paitaisen pojan puolesta, jotka uskollisesti istuivat oman maansa pöydän takana vastaamassa yleisön kyselyihin.

Kuka lieneekin ollut vastuussa sen pöydän varusteluista ei juuri ollut piitannut positiivisen Suomi-kuvan luomisesta noinkin ainutlaatuisen tilaisuuden puitteissa. Onneksi oli sentään korkea-luokkaisia matkailuesitteitä jaossa maastamme.

Kiukustuneena vaatimattomasta kojustamme päätimme ottaa ohjekset omiin käsiimme. Laila Auvinen keräsi kät-

Viikinkilaivat ja USS Constitution -laiva Charlestown Navy Yardin edustalla.

köistään sykähdettävää aarteita asetettavaksi sunnuntapäivän kojupöydälle. Maija Mord luovutti kauniin nukkekokoelmansa, me Suomi-koulun opettajat keräsimme lasia ja puuesineemme sekä näyttävimmät suomalaiset lastenkirjamme.

Sunnuntain tilanne olikin sitten aivan toinen. Porontalja ja kauniit raanut takanamme seinillä sekä kirjavat kansallispukuiset nuket ja lasiesineet sievästi pöydällä keräsivät enätysmäärän ihastellijoita koulumme.

Meitä oli välillä neljäkin henkeä ahkerasti esittelemässä esineitä ja eniten kuultu lause oli "sorry, they are not for sale". Mielenkiinto suomalaisia puuesineitä ja poronahkanukkeja kohtaan oli todella suuri. Kauppa olisi käynyt vilkkaana, jos paikalla olisi saanut olla myyntipöytä. Sateinen sää ei vähentänyt vieraiden kiinnostusta ja heistä innokkaimmat, isä pienen poikansa kanssa viettivät seurassamme pitkän tovin. Esitteillä ollut suomalainen lastenkirja lumosi täysin pitkiksi ajoiksi.

Sunnuntapäivän suomalaisesiintyjä olivat Cape Ann'n suomalaislaulajat sekä Hilka Williams, joka opetti lapsille skandinaavisia tansseja. Olimme jälleen kahdesti pukukavalkadissa, joka sateen vuoksi pidettiin teltassa suojassa. Katsojia kuitenkin riitti tähänkin näyttävään esitykseen, jonka selostaja ja ohjaaja Suzanne Frederick ansaitsee erityismaininnan loistavasta suorituksesta.

Kun päivän lopuksi pakkasimme tavaroita takaisin autoon oli mieli hyvä ja edellispäivän kiukku osittain laantunut. Sunnuntain kävijämäärä oli selvästi lauantaita suurempi ja oman maamme esittely oli tällä kertaa onnistunut ja edustava. Siitä sydämenlämpöinen kiitos Lailalle, Maijalle, Helenalle, Hilalle sekä muille, jotka ottivat osaa pöytäme kaunistamiseen esittelyyn.

Aarne Niiva opastuksella Suomi-koulun lapset harjoittelemassa kaikulaulua Lexingtonin koulun salissa.

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

Sadekaan ei pilannut Saiman Puiston toritunnelmaa

Syksy on tulollaan. Sen tunti täysin Finnish-American Club of Saiman vuotuisessa toritapahtumassa Saiman Puistossa Fitchburgissa, jossa syksyinen harmaus sateineen yritti ottaa vallan sunnuntaipäivästä. Ankeasta säästä huolimatta torilla oli kuitenkin vilinää, vilskettä, väriä, elämää ja ihmisiä.

Mukava tapahtuma, täällä saa tavata tuttuja ja saa tehdä myös uusia tuttavuuksia, oli monen kävijän kommentti torielämän filosofiasta. Niin, ostaminen ja myyntipöytien tutkiminen tuntui olevan monelle sivuseikka. Pääasia oli, että oltiin paikalla muiden mukana ihmettelemässä ja katselemassa ympärille.

Rivieraiden joukossa oli Ashburnhamissa asuva 97-vuotias Rauha Laitinenkin, joka on kotikaupunkinsa vanhin asukas.

Kaupattavaa oli monenlaista, oli käsitöitä, kirjoja, äänilevyjä, nukkeja ja kaikenlaista pakollista Suomi-tavaraa siusta Sibeliukseen. FACS:lla oli omia myyntipöytiään, joista löytyi kaikenlaista kiinnostavaa vaikkapa pukinkonttiin talteen laitettavaksi.

Toritapahtumassa järjestet-

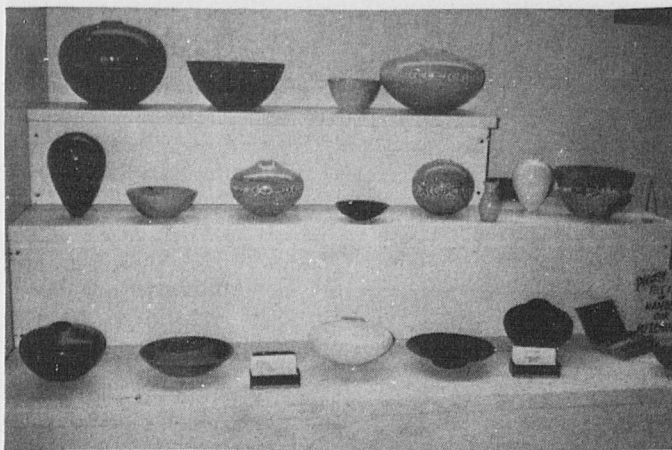
tiin myös arpajaiset ja huuto-kauppa. Ja syötävää oli joka makuun, lihasopasta hotdogeihin ja salaatteihin. Pullakahvit maistuivat myös monelle sateisessa säässä. Kaikesta tästä saatu tuotto meni seuran toiminnan tukemiseen. FACS:n toritilaisuuden järjestäjänä ja vetäjänä toimi Lloyd Hannula.

Raivaajalla oli myös oma myyntipöytänsä, jossa työskentelivät liikkeenhoitaja Jonathan Ratilan lisäksi Ellen Hill, Martha Patari ja Ruth Holm.

Monet yksityiset kauppiat olivat olleet torilla jo aiem-
jatkuu seuraavalla sivulla

Cyrus P. Koski alias Uncle Fun viihdytti tempuillaan.

Thomas Kamilan puutyöt kiinnostivat TORILLA kävijöitä.

Kuva: Lloyd Hannula

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, syysk. 17, 1991 Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen tervetuliaistoivotusten jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme laulu" Neima Johnsonin pianosäestyksen tahdissa.

Vieraat, leominsteriläinen Laila Annelin ja Rachel Lepänen saivat lämpimän vas-

Kultaisen län Kerho

taanton.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Mr. Nopanen kertoi hänen ja Mrs. Nopasen käyneen katsomassa Burbankin sairaalassa olevaa Lula Björbackaa. Hänen nilkkansa oli murtunut ja leikkauksen oli määrä tapahtua kerholaisten kokoontumispäivänä.

Mrs. Annelin tiesi kertoa, että Fanny Tönroos oli määrä leikata samana päivänä. Hän on Henry Heywood sairaalassa Gardnerissa.

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän tuomisistaan kahvipöytään: Mr. Nopanen, Irja Alitalo, Henni Lappalainen, Ruth Holm, Ethel Anttonen, Mildred Heino, Miriam

Orava, Neima Johnson, Helmi Ahlfors, Irene Vilakari, Anna Niemi, Rauni Cote, Aino Anttila ja Tyyne Sälö. Kerholaisten joukossa on todella mainioita ja avokätisiä kokkeja!

Kiitos kuuluu myös seuraaville lahjoittajille: Vieno Bianca - \$10.00; Aili Jokinen - \$5.00; Sadie Ahola - \$5.00 ja Kaarina Mäki - \$5.00, kaksi viimeksimainittua Martha Kivimäen muistolle.

Juontaja Mildred Heino aloitti ohjelmaosuuden laulamalla pikku laulun. Sen jälkeen hän esitteli Charles Pelton, joka viihdytti soittamalla haitarimusiikkia.

Miriam Orava luki useita kauliita runoja. Miss Vilakari, Mrs. Johnsonin säestämänä, lauloi useita viehättäviä talvisodan aikana suosiossa olle-

ta lauluja.

Lempi Tiilikkala luki hupaisan fingliska-tarinan ja hauskan vanhuutta koskevan kertomuksen.

Seuraavana olikin vuorossa jälleen Mr. Peltto, joka päästi ilmoille haitarimusiikkiaan. Mr. Nopanen esitti yksinlaulun Mrs. Johnsonin toimiessa jälleen säestäjänä. Sitä seurasi yhteislauluhetki - "Kotimaani ompi Suomi" ja "Suomen salossa".

Kahvia monine herkuineen nautittiin päätteeksi. Tarjoilukomiteaan kuului Ruth Holm, Henni Lappalainen, Irja Alitalo, Ethel Anttonen, Aili Jokinen ja Eila Lampila.

Ensiviikon tiistaina taas tavataan!

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radioharrastus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 313 Elm St., 3. kerros, Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St.

Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 9:30 aam. Pastori Philip Meher toimii väliaikaispastorina. Klo 10:30 kahvi- ja mehtarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Konfirmaatioluokka kokoontuu tiistaisin klo 6:00 illalla.

Kuoroharjoitukset tiistaisin klo 6:45. Ron Harry urkurina ja kuoronjohtajana. Virvokkeita päätteeksi.

Miesten seura kokoontuu joka kolmas keskiviikko klo 7:30 illalla.

Pyhäkoulu leikkikouluikäisistä (3 v.) 9-luokkalaisiin klo 10:45 - 12:00 aam. Debbie Champagne valvoo.

Nuorisoryhmä kokoontuu joka toinen sunnuntai-ilta klo 6-8. Mark ja Tami Green ohjaajina.

Vuotuinen spagetti-illallinen lauantaina, syysk. 28. p:nä klo 5 ja 6:30.

Lojaalisuussunnuntai on siirretty lokak. 6. päivästä 13:sta.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, syysk. 29. klo 10:45 aam. suomenkielinen "Heritage Sunday" jumalanpalvelus Mt. Calvary Lutheran kirkossa Acton MA. Lähtö kirkolta klo 9:30 'car pool'. Kutsu kaikille suomenkielisille. Tilaisuus on myös englannink. Klo 9:15 sunnuntaikoulu. Klo 9:15 raamattu luokka. (filmi "And It Was Good Soup") Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattu luokka. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Pastori Hintze.

Ashburnham, MA

Suomenkielinen puhelinharrastus numerosta (508) 827-3181. Tämä viikottainen puhelinsanoma lähetetään (toistaiseksi) kesäkaupunkimme, Lake Road, Ashburnham, MA 01430.

Evank. Kerttu Kopsala

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, syysk. 28. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Tanssit Sovittajan Puistossa Rutlandissa lauantaina, syysk. 28. p:nä klo 8-12 yöllä Elliot Lockwoodin musiikin tahdissa. Järjestäjä FACR. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
syysk. 28. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Rutland

Bethel seurakunnan järjestämät

SYYSJUHLAT

Sunnuntaina, syysk. 29. p:nä klo 2 i.p.

Elm St. Lähetyskirkossa, Fitchburg, MA

Mukana tulevat olemaan seurakunnan entinen työntekijä, pastori Taimo Majalahti ja hänen vaimonsa Maire. He julistavat Jumalan sanaa ja laulavat...

Kahvitarjoilu. TERVETULOA!

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HEIKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

SADEKAAN ... jatkoa edelliseltä

pinakin vuosina, mutta uusia-kin yrittäjiä oli ilmaantunut paikalle. Esimerkiksi Runar ja Hjordis Westille Fitchburgin markkinat olivat ensimmäinen kerta, ainakin myyntipöydän toisella puolella. Heillä oli kaupattavanaan erilaisia nukkeja, joita Hjordis oli tehnyt lähes puolensataa kappaletta.

Runar kertoi, että nukenteleoharrastus vie hänen vaimonsa kaiken ajan, työtä hän paiskoo lähes yötä päivää. Massachusettin Milburyssa asuva pariskunta kertoi, että kaikki muu on sataprosenttista käsityötä paitsi nukken päät, ne on hommattu kaupasta valmiina. Lähes puolet nukeista tekikin kaupansa toritapahtumassa.

Runar West kertoi tulleen vuonna 1947 Suomen Närpi-

östä Amerikkaan. Entisessä kotimaassa on tullut vierailtua useasti, viimeksi neljä vuotta sitten. Uusi Suomen-matka on kuulemma suunnitteilla ensi kesäksi.

Olipa torilla kaukaakin tulleita vierailijoita. Ei nyt ihan Närpiöstä asti, mutta kaukaa kumminkin. Tiina Auler (omaa sukua Arjanen) oli tullut vierailemaan Fitchburgiin Tekasista asti tyttärensä Tiinian kanssa. Sukuloimassa käynnin ohessa torilla käytiin ostamassa tuliaisia kotiin viemisiksi.

Monet toriasiakkaat olivat ilahuneita siitä, että tarjolla oli paljon käsitöitä.

Mutta tarjolla oli paljon muutakin. Worcesterilaisella Andersonin perheellä oli kaupan kaikenlaista Suomeen liittyvää materiaalia. Rob Ander-

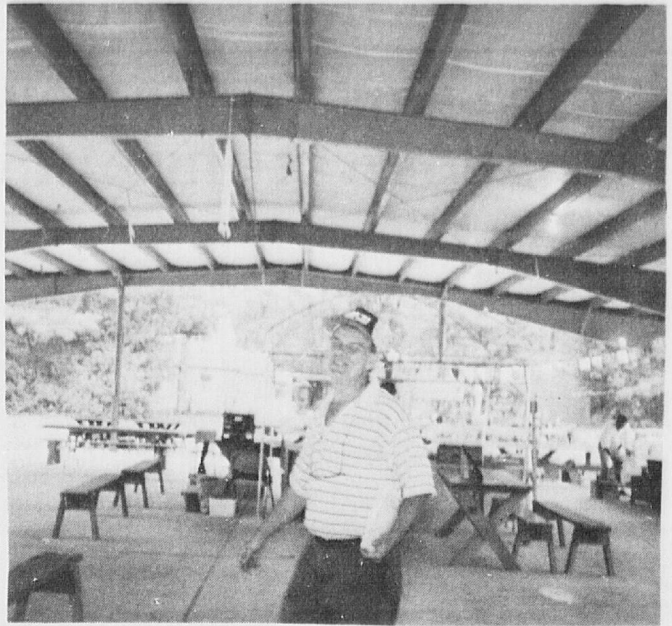
son kertoi, että tämän vuoden kovin myyntitikkeli oli Suomen kartat, jotka menivät hyvin kaupaksi.

Hänen mukaansa monet olivat kertoneet suunnittelewansa ensi kesäksi matkoja Suomeen, ja kartta on hyvä apu suunnittellessa tulevia matkareittejä.

Andersonin perheellä on kauppa Worcesterissa, jossa myydään kaikkea Euroopasta ja Skandinaviasta tuotettua tavaraa; pääasiassa kuitenkin kirjoja.

Fitchburgin toritapahtumaan Rob Anderson osallistui nyt kolmatta kertaa. Vuonna 1963 Kristiinankaupugista Amerikkaan muuttaneen kauppiaan ajatukset alkoivat olla jo joulussa ja sen suunnittelussa. Tarkoituksena on laittaa jälleen joulukauppa tonttuneen valmiiksi Worcesteriin.

Kunnon torilla pitää tietenkin olla muutakin ohjelmaa kuin vain ostettavaa. Hauskasta viihdytyksestä vastasi monitoimimies Cyrus P. Koski alias Uncle Fun, joka temppuili kaikenikäisten ihmisten iloksi. Ohjelmaan kuului akrobatiaa ja kaikenlaista muuta hauskaa viihdettä, joka tuntui naurattavan yleisöä.

TORI on päättynyt, organisoija Lloyd Hannula voi huokaista helpotuksesta.

Fae Remelius (selin) kauppasi suomalaismallisia kudontatöitä.

Anelma ja Norton Bartlett ihastelemassa myyntitavaraa.

URHEILU

Tommi Mäkinen ammattikuskiksi

Tommi Mäkinen, 27, on kuudes suomalainen ralliajaja, jolle tehdastalli maksaa ensi vuonna palkkaa kilvanajosta. Mäkinen on allekirjoittanut sopimuksen MM-sarjan ajamisesta japanilaisen Nissanin laskuun.

Ensin Mäkiselle hankittiin N-ryhmän auto, jolla hän osallistui viime vuonna viiteen MM-ralliin. Tuloksena oli rohkaisevasti pronssitila N-ryhmän ajajien FIA-cupissa, epävirallisessa MM-sarjassa.

Tämän vuoden Jyväskylän MM-ralliin hän sai jo A-ryhmän auton, jolla heltisi kaikkien ylätykseksi kisan kuudes sija. Uuden sopimuksen mukaan Mäkinen on Nissan-tallin ykköskuski ja ajaa ainakin seitsemän MM-rallia. Kausi alkaa tammikuussa Monte Carlosta.

Suomen jousimiehille MM-hopeaa

Suomi saavutti miesten joukkuekilpailun hopeaa jousiammunnan MM-kisoissa Krakowassa Puolassa. Suomen jousijoukkueessa ampuivat Tomi Poikolainen, Jari Lipponen ja Ismo Falck.

Kultaa voitti Etelä-Korea tuloksella 998, josta Suomi ja pronssille jäänyt Australia olivat yhdeksän pisteen päässä (989).

Kahdeksan joukkueen loppukilpailussa amuttiin matkat lyhimmästä pisimpään (30 m, 50 m, 70 m ja 90 m).

Finaalissa Suomi oli ennen kolmea viimeistä nuolta vain kaksi pistettä jäljessä Koreasta ja kuusi pistettä edellä Australiasta, joka voitti 90 metrin matkan ja kipusi viidenneltä sijalta kaksi pykälää.

GREEN CARD LOTTERY
40,000 available for 1992
Finland included
Apply before Oct. 1991
Call Now - Toll Free
1-800-767-5906

Jääkiekko kiinnostaa suomalaisia

Jääkiekon asemaa Suomen urheiluelämässä ei tunnu uukaavan mikään, ei edes lama. Kausikortit SM-liigaan ovat menneet kaupaksi entiseen tahtiin, jotkut seurast ovat myyneet jopa entistä paremmin. Suomen maajoukkueen hyvä menestys Kanada-cupissa on vauhdittanut myös suomalaisten liigajoukkueiden rahastamista.

Kiekkoliigan kausikortista saa pulittaa keskimäärin 1,500 markkaa. Eniten kausikortteja on myynyt mestaruutta puolustava TPS. Yksittäiset istumapaikkaliput maksavat 60-70 markkaa.

Melkoiset rahat siis pyörivät jääkiekon parissa.

Karppiset MM-soudun kahdeksansia

Veljekset Pertti ja Reima Karppinen kiskoivat toiseksi pariairokaksikkojen B-loppukilpailussa soudun MM-kilpailuissa Itävallan Wienissä.

Karppisten lopullinen sijoitus oli kahdeksas. Maailmanmestaruuden otti Hollannin pari Zwolle-Rienks.

Sanomalehti
aina ajan tasalla

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

NORTH END SUBARU MAZDA ISUZU

SUBARU-MAZDA
757 Chase Road, Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911

ISUZU
525 John Fitch Highway, Fitchburg
(508) 345-1011

TERVETULOA YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Suomen uutisia

Suomalaisyhtiöt
keinottelevat markalla

Suomen valuuttavaranto on huvennut viime aikoina, koska suomalaisyritysten usko markkaan horjuu.

Valuuttamarkkinoilla toimivien mukaan markkaa vastaan on myös hyökätty kotimaasta. Suomen markkaan sijoittaneet ulkomaalaiset ovat olleet rauhallisia.

Syyskuun ensimmäisellä viikolla valuuttavaranto pieneni 3,9 miljardia markkaa hieman yli 26 miljardiin markkaan. Varanto on tänä vuonna ollut korkeimmillaan lähes 40 miljardia markkaa. Sen normaalin tasona pidetään noin 30 miljardia markkaa, joka vastaa

kolmen kuukauden tuonnin arvoa.

Markkinoilla uskotaan, että osa kotimaisista yrityksistä spekuloi eli myy markkoja ja ostaa valuuttoja devalvaation ja sitä seuraavien kurssivoittoa toivossa. Osa yrityksistä pelkäästään suojautuu devalvaatiolta valuuttaluottojensa takia. Devalvaation jälkeen ulkomaan valuutan hinta nousi.

Devalvaatiolta suojautuminen tulee kalliiksi silloin, kun markkinoilla on jo spekulioijien aiheuttamia häiriöitä ja korkotasoa on noussut.

Suomalaisnuoret juovat
alkoholia yhä enemmän

Suomalaisnuorten alkoholin käyttö on lisääntynyt edelleen. Nuorten keskuudessa tehdyn terveystapatutkimuksen mukaan on merkittävää, että alkoholin käyttö ei ole vain tihentynyt, vaan se on myös entistä useammin humalajuomista.

Nämä tulokset heijastavat paljolti alkoholipoliittisen mielipideilmaston muutosta alkoholin käyttöä suosivaan suuntaan, huomauttaa alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen esimies, **Salme Ahlström**. Toinen tärkeä nuorten alkoholin käyttöä lisäävä tekijä on ollut nuorten käytettävissä olevan ostovoiman suhde alkoholin hintaan.

Koska alkoholin, etenkin nuorten suosiman keskioluen, hintataso ei ole noussut läheskään yhtä nopeasti kuin nuorten ostovoima, ovat nuoret voineet ostaa tänä vuonna käyttövaroillaan enemmän alkoholia kuin kaksi vuotta sitten.

Nuoret altistuvat entistä enemmän myös huumeille. Tutkijat eivät tosin pidä tilannetta yhtä huolestuttavana kuin 1970-luvun alun huumeepidemian vuosina.

Tekstiilien
tuonti
vapautuu

Tekstiili- ja vaatetusalan rajoitukset Suomen ja eräiden Kauko-idän maiden kaupassa lievenevät. Suomi on solminut uudet tekstiilisopimukset Macaon, Hongkongin, Etelä-Korean ja Kiinan kanssa.

Tekstiili- ja vaatetusalan tuotteita tuotiin viime vuonna Kiinasta 317 miljoonalla markalla, Hongkongista 257 miljoonalla, Etelä-Koreasta 104 miljoonalla ja Macaosta 56 miljoonalla markalla. Euroopan ulkopuolisista maista tehtaatuotteita tuodaan Suomeen eniten Kiinasta.

Uusi Suomi jäihin
lokakuun alussa?

Sanomalehti Uuden Suomen ilmestyminen keskeytyy lokakuun alussa. Lehden henkilöstö on saanut lomautusvaroituksen, jossa on ilmoitettu lokakuun alusta portaittain alkavista lomautuksista.

Viimeinen numero ennen lehden ilmestymisen keskeytymistä on 1. lokakuuta. Uutta Suomea valmistava henkilöstö lomautetaan toistaiseksi, mutta kuitenkin enintään 90 päiväksi portaittain samasta päivästä aloittaen, kertoi Uusi Suomi Oy:n toimitusjohtaja **Risto Takala**.

Takala sanoi, että työntekijöiden lomautukset aloitetaan

lokakuun alusta. Puolessavälissä lokakuuta alkavat puolestaan alle viisi vuotta talossa olleiden toimittajien ja toimihenkilöiden lomautukset. Loppu henkilöstöstä lomautetaan myöhemmin.

Takala muistuttaa, että lomautuksiin ei välttämättä tarvitse mennä.

Meillä on vielä jonkin verran aikaa löytää sellainen ratkaisu, ettei keskeytymistä tulisi kukaan.

Lopullinen ratkaisu Uuden Suomen kohtalosta tehdään marras-joulukuun vaihteessa.

Lomautusvaroitusta annetaan 380 Uuden Suomen työntekijälle, heistä 115 on toimitustajia.

Toimitus syyttää
liikkeenjohtoa

Uuden Suomen ja Iltalehden toimitusosasto syyttää antamassaan julkilausumassa lehden tappioista liikkeenjohtoa.

Vastuu taloudellisesta epäonnistumisesta on pyritty vyyryttämään sanomalehti Uuden Suomen toimituksen niskoille. Julkisuuteen on annettu kuva, että lehden julkaisemisen keskeyttäminen on väistämätön ratkaisu. Tosiasiassa syynä on pitkään jatkunut taitamaton liikkeenjohto, tiedotteessa sanotaan.

Toimitusosasto ilmaisee olevansa halukas neuvotteluihin ja kantamaan osavastuun Uuden Suomen pelastusoperaatiossa, vaikka sen mielestä henkilöstöä ei tähän asti ole haluttu ottaa mukaan suunnittelemaan yhtiön ja lehden säästötoimia.

Nevala Kansallisteatterin
uudeksi pääjohtajaksi

Suomen Kansallisteatterin uudeksi pääjohtajaksi on nimitetty professori **Maria-Liisa Nevala**. Hän ottaa tehtävän vastaan ensi vuoden alussa. Uuden pääjohtajan nimitystä edelsi tilaisuus, missä Kansallisteatterin näyttelijäkunta

haastatteli tulevaa esimiestään.

Keskustelimme siitä, mikä heille on tärkeää ja mikä minusta on tärkeää. Me ymmärsimme toisiamme.

Mitään isoja pulmia Nevala ei sano nousseen esille. Ei

sellaisia, jotka vaatisivat pääjohtajan välittömiä toimia. Nevala pitää tärkeänä, että pystyy tarjoamaan ne mahdollisuudet, joita tarvitaan taiteellisen työn tekemisessä.

Tällä hetkellä taloudelliset kysymykset ovat luonnollisesti aktuelia. Yritämme selviytyä niistä, ettei dramaattisiin leikkauksiin ole tarvetta ryhtyä.

Nevalan vaikutus ohjelmistossa näkyy aikaisintaan ensi syyskaudella. Kevätkausi on lyöty lukkoon ja jatkoakin on tietysti jo suunniteltu.

Ensin opettelen tuntemaan tämän talon perinpohjaisesti. Se ei tapahdu hetkessä, kun on neljä näyttämöä ja 190 vakituista työntekijää.

Helsingin yliopiston kotimaisen kirjallisuuden professori Nevala ei ole teatterin piirissä mikään noviisi, vaikkei suuri yleisö häntä tunnekaan. Hän työskenteli Helsingin Kaupunginteatterissa ennen kuin väitteli tohtoriksi ja siirtyi tutkimustehtäviin.

Pääjohtajana Nevalaa edeltänyt professori Kai Savola jää eläkkeelle ensi vuoden alussa.

Suomen päänäyttämö, maineikas Suomen Kansallisteatteri, saa ensi kertaa historiansa aikana johtoonsa naisen, professori Maria-Liisa Nevalan.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomailla: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Lentolakko
protestina
matkaverolle

Suomesta lähtevä ulkomaan lentoliikenne keskeytyi lähes kokonaan syyskuun 17. päivän aamuna kello kuusi. Lennot pysäytti hallituksen kaavaillemaa matkaveroa vastaan syntynyt lakko.

Edellisiltana loppuneet neuvottelut liikenneministeriön ja Finnairin kanssa eivät laukaisseet kiistaa. Kokonaan Finnairilta jäi lentämättä päivän aikana 31 ulkomaan reittilentoa. Niille oli lähdessä noin 4,000 matkustajaa. Finnair ei järjestänyt korvaavia kuljetuksia loppopäivän ajaksi.

Kirjastokortteja
takavarikoitu
jo 21,000

Suomalaisia on maailman sivu kehuttu rehellisiksi. Tämä ajatus joutaa romukoppaan, mikäli rehellisyyden mittarina pidetään kirjastokirjojen palauttamista.

Pääkaupunkiseudulla asuu 21,000 sellaista asukasta, joilta kirjaston lainauskortti on otettu "kuivumaan" palauttamattomien kirjojen takia.

Vantaa on kyllästynyt ensimmäisenä epärehellisiin. Se koventaa linjaansa veromarkkojen takaisinmaksuveltyksensä.

Suomen uutisia

Kaksi YK-sotilasta ammuttu

Suomalaiset YK-sotilaat varuillaan Libanonissa

Ruotsalaisen ja nepalilaisen YK-sotilaan ampuminen on aiheuttanut lisääntyvää valppautta Finnbatisissa Libanonissa.

- Meidän pojat pitävät aina asetta mukanaan, se on kuin käden jatke, kertoo everstiluutnantti **Paavo Suomalainen**.

Everstiluutnantti Suomalainen kertoo, että suomalaisia YK-sotilaita on muistutettu

vaaroista, joita YK-sotilaisiin kohdistuu Libanonissa.

- Poikia on kehoitettu pitämään valppautensa yllä. Tehostettuun valvontaan tai liikumisrajoituksiin emme ole kuitenkaan siirtyneet.

Ruotsalaisen YK-sotilaan Kenneth Lundin tapauksessa on nostettu esille aseiden kuljettamisesta annetut määräykset. Lund oli hakemassa ruo-

kaa, eikä hänellä ollut asetta mukanaan.

Everstiluutnantti Suomalainen vakuuttaa, että aseiden kantaminen lähes kaikissa tilanteissa on ollut Finnbatisissa vakituisen tapa jo kauan aikojen. Hän ei myöskään usko, että hiljattain sattuneet kuolemantapaukset olisivat merkki levottomuuksien huolestuttavasta kasvusta.

- Molemmat tapaukset olivat sattumia, joilla ei ollut toisiinsa yhteyttä. Mutta se on totta, että eräät ääriyhmät jatkavat tällaista toimintaansa Israelia vastaan, Suomalainen toteaa.

Suomen uutisia

Ulkoministeri Paavo Väyrynen:

Karjalan palautusta ei nyt oteta esille

Suomen ulkoministeri **Paavo Väyrysen** (kesk) mukaan Suomi ei ota Karjalan-kysymystä esille "nykyisessä tilanteessa". Väyrynen kertoi, että näköpiirissä ei ole merkkejä siitä, että Venäjä tai Neuvostoliitto olisi valmis keskustelemaan rajoista.

"Kun valmiutta ei näytä olevan, on parempi, että maltamme mieleemme ja Suomen ulkopoliittinen johto ei tätä kysymystä nosta esille. Ei tähän tilanteeseen oikein hyvin sovi, että me rupeamme vaatimaan heiltä alueita. Kyllä keskustelut täytyy käydä toisella tavalla ja toisella tasolla", Väyrynen sanoi.

Väyrynen puhui Tampereella keskustan kunnallisjärjestön järjestämässä keskustelutilaisuudessa. Tilaisuudessa oli läsnä kymmeniä ihmisiä, joista suurin osa näytti kannattavan Karjalan-kysymyksen esille ottamista.

Keskustaväki epäili Väyrysen pelkäävän. "Ette kai te epäile, että minä pelkään", Väyrynen vastasi retorilla kysymyksellä. "Jos kysymys on siitä, kuka uskaltaa, niin kyllä täältä pesee mitä vain. Mutta pitää miettiä, mikä on viisasta ja mikä on tosiasioiden näkökulmasta mahdollista", Väyrynen jähdytteli yleisön innostusta.

"Ulkopolitiikassa on ikävä kyllä se tilanne, että monta kertaa joudutaan jättämään sanomatta sellaista mitä ajatellaan, ja joskus sanotaan sellaista mitä ei ajatella" Väyrynen opasti. Hän korosti, että ulkopoliitikassa on ajateltava maan etua, joka ei aina ole joka kohdassa sopusoinnussa kansalaisten ajatusten kanssa.

"Luottakaa siihen, että isänmaallisesti asioita hoidetaan ja toimitaan sillä tavalla kuin olosuhteet sallivat", hän vetosi.

Kansalaiset saavat ulkoministerin mielestä vapaasti esittää Karjalaa koskevia mielipiteitään. "Keskustelkaa vapaasti niin kuin haluatte. Kirjoitakaa lehtiin ja sanokaa niin kuin ajattelette, se kuuluu vapaan maan menoon. Mutta toivon, että ymmärrätte sen, että nykyisessä tilanteessa valtiollinen johto ei halua ottaa rajakysymyksiä keskusteltavaksi. Meillä on monia muita tärkeitä asioita käsiteltävänä, ja tähän tilanteeseen tällainen keskustelu ei sovi."

Väyrynen viittasi myös Neuvostoliitossa esiin nostettuihin ajatuksiin Suomen kuulumisesta Venäjän yhteyteen. "Että jos ruvetaan vanhoja kaivelemaan ja näitä asioita miettimään, niin sieltä voi tulla esille kovin monenlaisia mielipiteitä", hän varoitti.

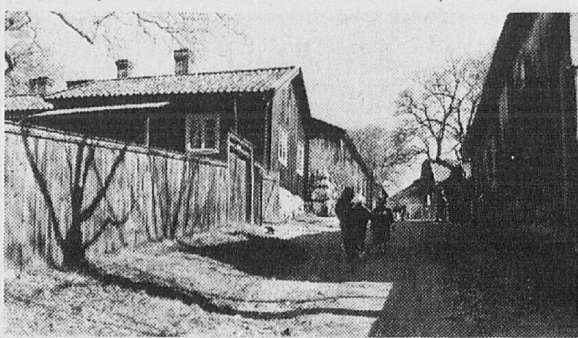
Väyrynen korosti, että nykytilanteessa pitää pyrkiä kaikkiin keinoihin avaamaan itärajaa mm. kanssakäymistä ja matkustam mahdollisuuksia lisäämällä.

Parviainen vetäisi ME:n keihäässään

Pyhäselän urheilijoiden 16-vuotias **Aki Parviainen** sinkosi keihänsä 18-vuotiaiden ME-tulokseen 79,96 kotikuntansa kansallisissa kisoissa. Edellistä ME-tulosta 79,46 piti hallussaan Juha Laukkanen.

Turun museoitte kävijämäärät putosivat kesällä 10 prosenttia

Turun museoitte kävijämäärät laskivat kesällä lähes kymmenen prosenttia edellisestä. Poikkeuksen tekee vain elävän historian kylä Kuralan Kylämäki, jonka kävijämäärä kasvoi 34 prosenttia. Suosituin matkailukohde Turun linna veti kolmena kesäkuukautena kävijöitä vajaat 65,000 ja käsityöläismuseo 51,800. Kävijämäärät vähenivät myös apteekkimuseossa, biologisessa museossa ja merenkulkumuseossa. Kaikkiaan Turun maakuntamuseon museoissa vieraili kesällä runsaat 140,000 henkilöä, kun heitä vuosi sitten oli 155,000

Turun käsityöläismuseossakin kävi menneenä kesänä vähemmän vierailijoita kuin vuosi sitten.

Valtion pakkolomat pysäyttävät junat

Veturimiehet aikovat pysäyttää junaliikenteen kokonaan Suomessa ainakin kahdeksi viikoksi, jos julkisen alan pakkolomat toteutetaan väkivalloin. Täydellinen junien seisokki ajoittuisi ensi kesän parhaaseen loma-aikaan.

Veturimiesten liiton hallitus päätti lomatusten vastatoimista kokouksessaan.

- Veturimiehet pitävät järjestöinä aikomuksia lomauttaa koko julkisen sektorin henkilöstö pariksi viikoksi. Tällaiset toimet merkitsevät rautateillä palvelukyvyn ja tulojen vähenymistä. Lisäksi osa henkilöstöstä joutuisi tekemään ylityötä, mikä lisää ainoastaan laitoksen henkilöstömenoja. Veturimiesten liiton puheenjohtaja **Heikki Nurmi** sanoi.

Veturimiesten lomat sijoituvat eri vuodenaikoihin. Vain pieni osa voi lomaila kesällä. Jos pakkolomat toteutetaan, veturimiehet valitsevat lomaajan kerrankin itse. Se merkinnee lomien keskittymistä juhannusta seuraaviin viikkoihin, jolloin liikenne pysähtyy.

Puheenjohtaja Nurmen mielestä Ahon hallitus pyrkii luomaan avoimen selkkauksen

yhteiskuntaan. Hallituksen eräät ministerit eivät toimi Suomen etujen mukaisesti.

Nurmi tähdensi, että veturimiehet torjuvat jyrkästi hallituksen suunnitelmat, joilla se aikoo heikentää palkansaajien, eläkeläisten ja työttömien toimeentuloa.

Autovarkaudet lisääntyneet kolmanneksen

Suomalaiset vakuutusyhtiöt ovat reagoineet autovarkauksien lisääntymiseen. Mm. Pohjola-yhtiöt on käynnistänyt varastettujen ja kadonneiden autojen etsinnän lehti-ilmoituksin.

Autovarkaudet ovat kasvaneet Suomessa nopeasti sitten 80-luvun puolivälin. Täksi vuodeksi odotetaan yhteensä vajaata 13,000 autovarkautta. Kasvuprosentiksi edellisvuoteen tulisi peräti 35.

Autovorot ovat ammattilaisia. Kiinnostusta varkauksiin lisäävät kalliit lisälaitteet. Arvo-omaisuus on usein synnän murtoon.

Ministerien ja kansanedustajien palkat alas

Suomen kansanedustajien ja ministerien palkkoja aiotaan alentaa yhdellä palkkaluokalla. Maan hallitus teki asiasta äskettäin periaatepäätöksen. Päätöksellään hallitus haluaa näyttää esimerkkiä ja avata tietä laajalle yhteiskuntasopimukselle.

Palkkojen alentaminen edellyttää lainmuutosta, ja lopullisesti asiasta päättää eduskunta. Alennus on tarkoitus säätää kaksivuotiseksi.

Valtiovarainministeriön asiantuntijoiden mukaan yhden palkkaluokan alennus pudottaa kansanedustajan ansioita keskimäärin kaksituhatta markkaa kuukaudessa ja ministerikansanedustajan ansioita noin viisituhatta markkaa kuukaudessa.

Tikkanen jäänee Edmontoniin

Kuusi kautta NHL:ssä pelannut **Esa Tikkanen**, 26, jatkaa ammattilaisuraansa pelaajamarkkinoilla kovia ravisteluja kokeneen Edmonton Oilersin riveissä.

Tikkanen agentti Rich Winter kävi kolme ja puoli tuntia kestäneen neuvottelun Edmontonin omistajan Peter Pocklingtonin kanssa. Neuvottelujen lopputulosta ei julkistettu, mutta Winterin optimistinen asenne viittaa sopimuksen teon olevan ainakin hyvin lähellä toteutumistaan.

Tikkanen on aiemmin ilmoittanut palaavansa Kanada-cupin jälkeen Suomeen ja boikotoivansa Edmontonin harjoitusleiriä, koska sopimusta ei ole syntynyt. Yhtenä vaihtoehtona puheissa on vilahdellut siirtyminen Luganoon Sveitsiin.

Aiemmin Tikkanen vaati Edmontonilta sopimuksen allekirjoitusbonuksena 750,000 Kanadan dollaria ja lisäksi kahden vuoden sopimuksesta noin kaksi miljoonaa dollaria.

Kanada-cupin aikana Edmontonin kohotti tarjoustaan, mutta se ei vielä johtanut yhteisymmärrykseen.

FINNEXPRESS

ABSOLUTELY & POSITIVELY

LOWEST AIRFARES

WHEN YOU FLY

FINNAIR TO FINLAND

Scandinavian Bonus Pass
Included Free with Tickets!

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

Telephones:
212-832-8989 or 800-677-6454

FAX 212-688-4495

Maailman tapahtumia

Michelangelon Daavid-patsasta vahingoitettiin

Maailman kuuluisimpana pidetty veistos, Michelangelon Daavid, joutui syyskuun puolivälissä julman hyökkäyksen kohteeksi. Firenzalaisessa Galleria dell'Accademia museossa säilytettävä mestariteos vaurioitui, kun eräs poliisin mukaan mielenhäiriössä ollut museokävijä kävi vasaroineen Daavidin kimppuun.

Välikohtauksessa Daavidin vasemman jalan varpaasta lohkesi palanen. Kimppuun hyökännyt vasaramies kertoi kuulusteluissa, että eräs 1500-luvun taidemaalareiden malli käski hänen tehdä niin.

Museovirkailijat kertoivat, että varvas on korjattavissa, sillä kaikki irronneet palaset saatiin kerätyksi talteen. Museojohtaja Antonio Paolucci lisäsi, että kuitenkin moraalinen vaikutus säilyy, sillä joka tapauksessa maailman kuuluisin patsas on vaurioitunut.

Michelangelo veisti 13 jalkaa korkean patsaan yhdestä marmorilohkäreestä 1500-luvun alkuvuosina. Daavidin jäljennös on ollut nähtävissä Firenzen keskusaukiolla, alkuperäinen on ollut säilytettävänä museossa.

47-vuotias tuhoamisvimman saanut työtön italialainen oli piilottanut vasaran takkinsa sisään. Museovartijat jou-

Vasemman jalan varpaasta (toinen vas.) irtosi lohke vasaramiehen hyökkäyksessä.

tuivat kamppailemaan lujasti miehen kanssa siihen asti, kunnes poliisit tulivat ja korjasivat miehen talteen.

Edelliskerran Michelangelon teos joutui hyökkäyksen kohteeksi vuonna 1972, jolloin eräs unkarilainen mies iski Rooman Pietarinkirkossa olevaa Pietä -patsasta vasaralla. Iskut vaurioittivat tuolloin Madonnen kasvoja ja murskasivat patsaan vasemman käden.

Tuhoaja joutui silloin kahdeksi vuodeksi mielisairaalaan, Pietarinkirkon patsas puolestaan korjattiin ja asetettiin iskunkestävän lasin taakse turvaan.

Oikeisto voitti Ruotsin vaalit

Ruotsin sosiaalidemokraatit kärsivät tappion juuri päättyneissä valtiopäivävaaleissa. Tulosten mukaan perusteella demarien äänisaalis jäi noin kuusi prosenttia viimeker- taista pienemmäksi.

Vaalien voittajaksi selvisi äärioikeistolainen Uusi demokraatia. Myös kristillis-demokraattien kannatus nousi selvästi. Kokoomus eteni hieman, ja keskusta menetti jonkin verran kannatustaan.

Ruotsin valtiopäivävaalien vaalitaistelusta jäivät puuttumaan suuret ideologiset erimielisyydet. Isot ratkaisut - EY-jäsenyys, ydinvoiman tulevaisuus - tehtiin laajan yhteisymmärryksen sävyttämänä. Näin ne eivät päässeet kärjisty- mään vaalitaistelussa.

Lyijytön bensa parantaa ilmaa

Lyijyttömän bensiinin käyt- tö on vähentänyt maapallon ilmansaasteita merkittävästi.

Brittiläisessä Nature-tiede- lehdessä julkaistun tutkimuk- sen mukaan Grönlannin lumen lyijypitoisuus on vähentynyt seitsemänteen osaan siitä, mitä se oli, kun maailmalla alettiin vähentää lyijyn käyttöä bensiinin lisäaineena vuonna 1970.

Boris Jeltsinistä Venäjän ruhtinas

Venäjän monarkkien edus- mies Aleksei Brumel on alle- kirjoittanut paperin, jolla Ve- näjän presidentti Boris Jeltsi- nille myönnetään ruhtinaan arvonimi. Jeltsin on Brumelin mukaan ansainnut arvonimen- sä "elokuun traagisina päivinä osoitetusta rohkeudesta ja päättäväisyydestä".

Stasin vakooja jäi kiinni

Saksan viranomaiset joutu- nevat Honeckerin lailla anele- maan Neuvostoliitolta Stasin vakoi- lujärjestelmän takapirun Markus Wolfin luovutusta.

Saksan oikeusministeri Klaus Kinkel yrittää yhä taivutella Itävallan hallitusta luovutta- maan Wolf, joka on pyytänyt poliittista turvapaikkaa Itäval- lasta.

Itävalta ei kuitenkaan pidä vakoilua toista valtiota vas- taan luovutukseen riittävänä syynä. 68-vuotias Wolf jäi kiinni Itävallassa kahden viikon pii- leskelyn jälkeen. Sitä ennen hän pakoili vuoden Neuvosto- liitossa.

Neuvostoliiton epäonnistu- neen vallankaappauksen jäl- keen Wolf siirtyi Itävaltaan. Häntä ei kuitenkaan luovuteta Saksaan, vaan Itävalta karkot- taa Wolfin siihen maahan, mis- tä hän tulikin eli Neuvostoliit- toon.

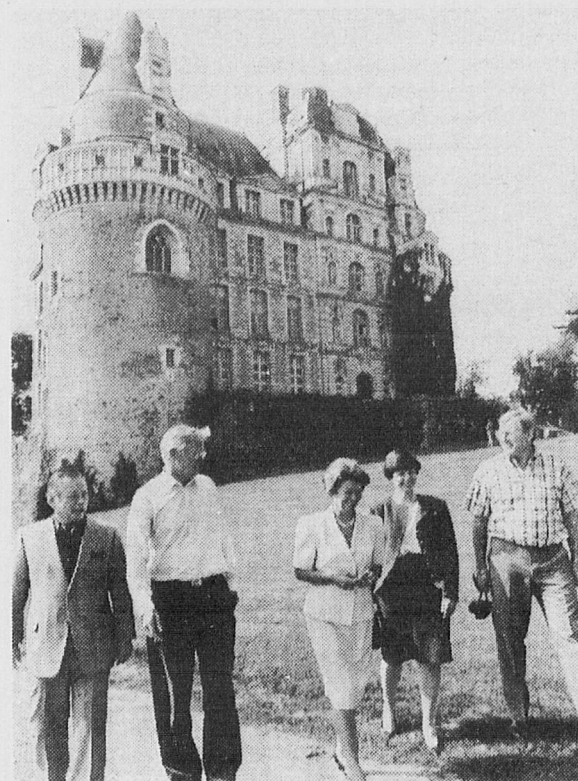
Gattin neuvottelijat uskovat sopimukseen ennen vuoden loppua

Yhdysvaltain, Japanin, Kanadan ja Euroopan yh- teisön edustajat valoivat äskettäin hieman uskoa pitkään paikallaan polkeneisiin neuvotteluihin maa- ilmankaupasta. Angersissa Ranskassa tavanneet ministeritason neuvottelijat uskovat, että kansain- välisen tulli- ja kauppasopimuksen Gattin kierros saadaa päätetyksi tämän vuoden lopussa.

EY:n komission jäsen Frans Andriessen kuvasi Angersin keskusteluja ystävällisiksi ja perus- teellisiksi, mutta sanoi, ongelmien edelleen jat- kuvan maatalouden tukikysymyksissä.

Gattin niin sanottu Uruguayn neuvottelukierros on ollut pitkään pysähtyksissä, koska euroop- palaiset ovat vastustaneet maatalouden tuen pois- tamista.

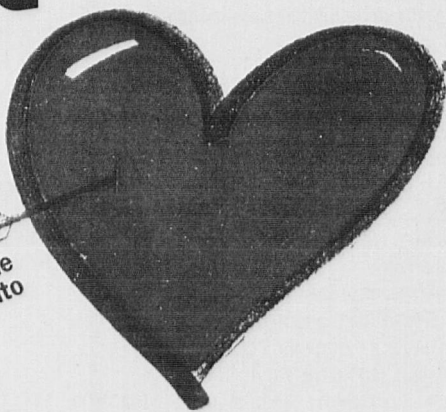
Gattin seitsemän neuvotteluryhmää aloittivat ko- kouksensa syyskuun puolessa välissä Genevessä. Andriessenin lisäksi neuvotteluryhmien tapaamista pohjustivat Yhdysvaltain kauppaneuvottelija Carla Hills, Japanin kauppaministreri Eiichi Nakao ja Ka- nadan kauppaministeri Michael Wilson.

Brissacin kreivitär (kesk.) esitteli Angersiin kokoon- tuneille Japanin, EY:n, Yhdysvaltain ja Kanadan kaup- paneuvottelijoille komeaa linnaansa.

**The right
flight
to
Helsinki**

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle
Toronto

Helsinki

COPEN
HAGEN
AIRPORT

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Stockholm or Copenhagen Airport. Both are welcome retreats from the crowds of other European airports, offering travelers hassle-free connections. SAS has several daily flights to Helsinki that allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Stockholm or Copenhagen Airport's shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS. **For more information, contact your travel agent or SAS at 1-800/221-2350.**

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES

OCTOBER